

ΚΛΕΙΩ

Τόμος Β'.
ΑΡΙΘΜ. 32.

Λυδρανή, αρχομένη από 1. Ιανουαρίου και 1. Ιουλίου εκάστου έτους, εξάμηνος μήνος
και προσληρωτική: Πανταχού φιάγκ. χρ. 10 ή μάκρ. 8.

ΕΤΟΣ Β'.
τῆ 15/27. Απριλίου 1886.

ΛΕΟΠΟΛΔΟΣ ΡΑΓΚΕ.

Ἐκ γῆρατος ἐτελεύτησεν ἔκατο τον παρελθόντα Δεκέμβριον τὴν ἑννενηκονταετηρίδα τῆς γεννήσεώς του ἑορτάσας μέγιστος τῶν συγχρόνων γερμανῶν ἱστοριογράφων Λεοπόλδος Ράγκε, τέσσαρας μόνον, τὰς τελευταίας τοῦ βίου του, ἑβδομάδας ἀποσχῶν τῶν γονίμων αὐτοῦ μελετῶν, ὧν τὰ ἀθάνατα πορίσματα πυρετωδῶς ἐξέπεμπον τὰ ἄχρᾶ τοῦ ληθαργούντος χεῖλη ἀπὸ τῆς ἐπιθανατίου κλίνης. Καθῆκον τῶν παρ' ἡμῖν φιλοσόφων ἔσται ἡ διδακτικὴ περὶ τῶν ἀπειραρίθμων ἔργων καὶ τῆς ὅλης ἱστοριογραφικῆς δραστηριότητος μονογραφία, ἡμεῖς δὲ περιοριζόμεθα εἰς τὰς ἐξῆς συντόμους περὶ αὐτοῦ σημειώσεις.

Ὅτε κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γενεθλίων του προσῆλθον πέρυσιν ἐκ τῶν περάτων τῆς Γερμανίας καὶ τῆς ἄλλης Εὐρώπης πλήθος μαθητῶν καὶ θαυμαστῶν του, ὅπως διὰ ζωσῆς συγχαρῶσι τῷ γεραρῷ διδασκάλῳ, μετὰ πολλῆς συγκινήσεως οὗτος ἔλεγεν ὅτι, ἀν ὀλίγα τινὰ ἀκόμη ἔτη προώριστο νὰ ζῆσῃ, οὐδὲν ἄλλο διακαέστερον ἐπεθύμει, εἰμὴ μετὰ τῆς αὐτῆς πνευματικῆς γαλήνης νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν συγγραφὴν τῆς „Γενικῆς Ἱστορίας“. Καὶ ἡ εὐχὴ αὕτη ἐπανελήφθη ὑπὸ παντὸς λογίου τῆς γῆς, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἐξεπληρώθη· ὁ ἀριστοτεχνικὸς κάλαμος κατέπεσεν ἀπὸ τῆς δημιουργικῆς χειρὸς τοῦ μεγάλου Ἱστορικοῦ διὰ πάντος, τὸ δὲ γιγάντειον ἔργον, ὅπερ μετὰ τοσοῦτους ἐπιστημονικοὺς ἀθλοὺς ἔρχισε

σχεδιάζων, συγγράφων καὶ ἐκδίδων ὀγδοηκονταπενταετῆς ἤδη, ἀπέμεινεν ὡς ἠκρωτηριασμένον ἀγάλμα τῆς κλασσικῆς ἡμῶν ἀρχαιότητος. Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν ἀτελεῖ ταύτην μορφήν τὸ ἔργον εἶνε μέγα καὶ ἀναμφιβόλως μοναδικὸν ἐν συγκρίσει πρὸς ὁμοίωμα πνευματικὰ μεγαλουργήματα. Ἡ ὑπεροχὴ τῆς συγγραφῆς δὲν συνίσταται βεβαίως ἐν τῇ σπανίᾳ τὴν σήμερον ἀρετῇ τῆς τῶν πηγῶν πρωτοτυπίας, ἀλλ' εἶνε θαυμαστὴ καὶ αἰωνία ὡς ἐκ τῆς νέας τοῦ Ράγκε ἐπιστημονικῆς ἀρχῆς, ἐφ' ἧς ἐθεμελίωσε τὴν ἐπισημοτέραν τοῦ αἰώνος μας ἱστορικὴν σχολήν, καὶ καθ' ἣν ἡ παγκόσμιος ἱστορία παρουσιάζεται εἰς τὰς μᾶλλον ἐξεχούσας αὐτῆς κορυφάς ὡς ἔργον τι ἐνιαῖον τοῦ ἐνιαίως λειτουργοῦντος ἀνθρωπίνου πνεύματος. Ὁ Ράγκε θεωρεῖ τὰ ἔθνη, ἐφ' ὅσον ταῦτα ζῶσιν, ὡς ἀκολουθοῦντα ἐνιαῖόν τινα τρόπον τῆς πρὸς ἄλληλα πολιτείας καὶ ἱστορικῆς ἐνεργείας, καὶ τοῦτο μεθ' ὅλας τὰς κατ' ἐπίφασιν ἐναντιότητάς. — Ἄξιον δὲ μεγάλου θαυμασμοῦ εἶνε ὅτι τὸν νέον τοῦτον

Ἐγεννήθη τῆ 9/21. Μαΐου 1795 ἐν Wiehe τῆς Θουριγγίας.

ἱστορικὸν νόμον ἀνεκάλυψε τὸ δαιμόνιον αὐτοῦ πνεῦμα ἐνωρίτατα καὶ ἐπὶ ἑβδομήκοντα ὅλα ἔτη δὲν ἔπαυσε δι' ἐμβριθεστάτων ἔργων νὰ ἐπικυροῖ. Τὰ ἱστορικὰ αὐτοῦ πρωτόλεια, ἡτοι „ἡ Ἱστορία τῶν ρωμανικῶν καὶ γερμανικῶν λαῶν κατὰ τὰ ἔτη 1494—1535“ παρακολουθοῦσι τὴν ἐνότητά τῆς παραλλήλου ἀναπτύξεως δύο ὅλως ἀντιθέτων κατὰ

τὸν χαρακτήρα λαῶν, τριακονταετῆς δὲ μόλις εἶνε ἡδὴ ὁ κρατερός ὑπέρμαχος τῆς νέας ταύτης ἀληθείας. Ἀπὸ τοῦ πρώτου τούτου ἔργου μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ Γενικῆς του Ἱστορίας ὅποσαι περιηγήσεις ἀνά τὴν ἀχανὴ ἔκτασιν τῆς παγκοσμίου ἱστορίας ἐξετέθησαν εἰς μακροτάτην σειρὰν κλασσικῶν βιβλίων! οὐδὲν οὐδεμίαν φιλολογίας μνημεῖον δύναται νὰ συγκριθῇ πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἐπιστημονικῆς ἐργασίας τοῦ ἡμετέρου ἱστορικοῦ.

Ἐν ἔτος μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἔργου τούτου ἐγένετο γνωστότατος καθ' ὅλην τὴν πατρίδα του καὶ ἀμέσως προσελήθη ὑπὸ τῆς πρῶσιτικῆς κυβερνήσεως νὰ καταλάβῃ ἱστορικὴν ἔδραν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Βερολίνου. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 1825 ἐδημοσίευσεν πολυκύρον διατριβὴν ἐπικρίτων τοὺς «νεωτέρους ἱστοριογράφους» καὶ μετὰ δογματικῆς αὐθεντίας ὑποδεικνύων τὴν μόνην ἀσφαλεῆ χρῆσιν τῶν πηγῶν τῆς νεωτέρας ἱστορίας, καθ' ἣν ἢ ἄλλον τρόπον ἐνομοθέτησαν τοῦτο, περὶ μὲν τῆς ρωμαϊκῆς ὁ ζῶν τότε Niebuhr περὶ δὲ τῆς μεσαιωνικῆς ὁ Dahlmann. Στενωτάτα τότε συνεδέθη ὁ Ράγκε πρὸς τοὺς ἐξοχωτέρους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης σοφοῦς, τὸν Βοϊκχιον, τὸν Ἀλέξανδρον Οὐμβόλδον, τὸν Ρίττερ καὶ ἰδίως τὸν Σαβινύ. Κατόπιν ἡ κυβερνήσις εὐνοοῦσα τὰς ἐκτάκτους ἐργασίας τοῦ ἀνδρὸς ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς ἐπιστημονικὰς περιηγήσεις, ὧν οἱ καρποὶ ὑπῆρξαν ἀφθονώτατοι. Ἄλλεπἄλληλα ἐξῆλθον εἰς φῶς τὰ ἀρίστα ἔργα τοῦ Ράγκε «οἱ Πάππαι, ἢτοι ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ κράτος αὐτῶν κατὰ τὴν 16. καὶ 17. ἑκατονταετηρ.» ἡ συνωμοσία κατὰ τῆς Βενετίας κατὰ τὸ 1688, «Μαθήματα περὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἰταλικῆς ποιήσεως» καὶ ἄλλα. Μετὰ τὴν ἵδρυσιν τῆς ἱστορικῆς καὶ πολιτικῆς ἐφημερίδος (1834—1837) ἐδημοσίευσεν τὴν «Ἱστορίαν τῆς Γερμανίας κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Μεταρρυθμίσεως» καὶ τὴν «Ἱστορίαν τῆς Γαλλίας κατὰ τὸν 16. καὶ τὸν 17. ἰδίᾳ αἰῶνα». Ἐν πᾶσι τούτοις τοῖς ἔργοις ὁ Ράγκε διακρίνεται ὡς ἀριστοτέχνης ἐν τῇ ἱστορικῇ περιγραφῇ· δὲν ἐπιχειρεῖ νὰ ἐξαντήλησιν ἅπαν τὸ ὑπάρχον ὅλικόν τῶν πηγῶν, ἀλλ' ἐκλέγει τὰ κυριώτερα γνωρίσματα ἐκάστης ἐποχῆς, τὰ φαεινότερα χαρακτηριστικὰ ἐκάστου προσώπου. Ἐἶνε ἀπαράμιλλος εἰς τὴν ταξινόμησιν τῶν πηγῶν, ὧν τὴν ἐξέλεξιν διεξάγει κατόπιν μὲ ὕψος γοργόν, ζωηρόν καὶ πρὸ πάντων σαφέστατον, σπάνιον τοῦτο προσόν τῶν πανσόφων ὁμογενῶν του. Ὡς ἐκ τούτου τὰ ἔργα του, εἰς ἃ διέχυσεν ὅλην τὴν χάριν καὶ τὸν πλοῦτον τῆς φιλοσόφου γλώσσης του καὶ τὴν μαγευτικὴν περιγραφὴν τοῦ χαρακτῆρος πάσης ἐποχῆς καὶ παντοίων προσώπων, θὰ διαμείνωσιν ἀθάνατα καὶ διὰ πάντα φιλόστορα πηγαὶ ὑψηλῆς ἀπολαύσεως καὶ θαυμάσιου μαθήσεως.

Οἱ ἐγκύφιατες εἰς τὴν μελέτην τῶν ἔργων τούτων ἐνθυμοῦνται τὴν προσφιλοστάτην τοῦ Ράγκε φράσιν, μεθ' ἧς ἐκίδεε τοὺς ἱστορικοὺς του ἡρώας; «ἀλλὰ τότε προκατέλαβεν αὐτὸν ἡ πλήρωσις τοῦ κοινοῦ χρέους». Οὐδόλως προαισθανόμενος τὸ ἐγγύτατον τέλος του, δέκα ἡμέρας πρὸ αὐτοῦ ἐπεχείρησε, κατὰ τὴν παλαιὰν συνήθειάν του, νὰ ὑπαγορεύσῃ πρὸς τινὰ τῶν παρόντων πάντοτε γραμματέων του τὰ ἐξῆς: «Καὶ εἰδὼς κατόπιν περιῆλθεν εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ἣτις μόνον διὰ τοῦ μεταξὺ ὕπνου καὶ ἐρηγῶσεως ληθάργου δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ, διήρκεσε δὲ τὸ κακὸν

ἐπὶ μακρόν· γνωστὸν ὅτι ἡ περίοδος αὕτη προηγείται τοῦ θανάτου συνήθως. Πολλάκις παρατηρήθη ὅτι ἐδοκίμαζε νὰ περισυνάξῃ ἅπαξ ἐτι τὰς δυνάμεις του καὶ ἐπαναρίσῃ τὴν συνήθη ἐργασίαν, ἀλλ' ἡ νόσος ἦν δυνατωτέρα τῆς θελήσεως καὶ τῆς ἐξέως του. Καὶ ἡ ἀπεικονίσις αὕτη τῶν τελευταίων ἡμερῶν Φρειδερίκου τοῦ Μεγάλου, ὅπως ὑπηγόρευεν αὐτὴν ὁ Ράγκε, ἠμμοξε πρὸς τὸ ἴδιον αὐτοῦ τέρμα. Τοιοῦτον ὑπῆρξεν ἐν σμικρῷ τῷ μακροχρόνιον στάδιον τοῦ ἐνδόξου ἱστορικοῦ, ὃν ζῶντα καὶ θανόντα ἐτίμησαν ἐκτάκτως καὶ ἡγεμόνες καὶ συμπολίται.

Πολλὰς τῇ ἀληθείᾳ ἀφορμάς πρὸς ἐκτίμησιν τῶν ὠραίων ἐθίμων, ὅσα παρὰ τοῖς πολιτισμένοις ἔθνεσι καθιερώθησαν κατὰ τὴν ἐνδειξιν τοῦ γενικοῦ πένθους ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοιούτων διαστίμων τῆς διανοίας ἐργασιῶν, παρέχει ἡ προσεκτικὴ ἀνάγνωσις τῶν κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ Ράγκε δημοσιευθέντων. Οἱ ἐπιστημότεροι τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, πολλοὶ καὶ αὐτοὶ καὶ ἐνδοξοὶ, ἔγραφαν ἐξαιρετοὺς νεκρολογίας, ἐξ ὧν ἐπιλημμίρισαν τὰ μᾶλλον διαδεδομένα γερμανικὰ φύλλα, καὶ τοῦτο ἴσως ἡρκεῖ, ὅπως αἱ νεωτέραι τῶν σπουδαζόντων καὶ τῶν νεηλυδίων τῆς ἐπιστήμης φάλαγγες ἀρυσθῶσι τὸ φιλοτιμότερον καὶ ἀσφαλέστερον θάμρος πρὸς μέλλοντα μεγαλοεργήματα. Ἡ ὁμόθυμος καὶ πεφωτισμένη ἐκδήλωσις εὐσεβοῦς πρὸς τὸν μεταστάντα λατρεία ἀπὸ μέρους ἐξ ἴσου λατρευομένων τῆς ἐπιστήμης ἱεροφαντῶν ἐγεῖρει τὴν εὐγενεστέραν τῶν νεωτέρων ἀμιλλαν ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν γραμμάτων. Φαίνεται δέ, ὅτι τὰ εὐτυχεῖα ταῦτα ἐβνε, ἐν τοῖς κόλλοις τῶν ὁμοίων τρέφονται τοιοῦτοι ἐξοχοὶ πολῖται, ἐμπνεῖσαι καὶ εἰς τοὺς ἀνωτάτους αὐτῶν πολιτικοὺς ἀρχοντας ἀσυνήθη τινα συμπάθειαν καὶ ἐκτίμησιν πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τούτους τοῦ λόγου. Καὶ πρῶτος αὐτῶν ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Γερμανῶν ἔγραψεν ἰδιόχειρον πρὸς τὸν πρεσβύτερον τοῦ Ράγκε υἶδν γράμμα, ἐν ᾧ διὰ τῶν γνησιωτέρων τοῦ ἀληθινοῦ πόνου ἐκφράσεων συλλυπεῖται αὐτῷ. «Δέν μοι ἦτο ἀπροσδίκητον τὸ θλιβερόν ἀγγελμα, γράφει ὁ Αὐτοκράτωρ· τίμιος ἄνθρωπος, ἀκαρπίνης πολίτης κατήλθεν εἰς τὸν τάφον· καὶ ὡς τοιοῦτος ἦν φίλος μου, καὶ ὡς ἐκ τῆς μακρᾶς συναναστροφῆς αἱ καρδίαι μας ἐσυγγένευσαν. Ἐθγνώμων πάντοτε θὰ τὸν κλαίω καὶ θὰ τιμῶ τὴν μνήμην του.» — Μετὰ τοὺς ὄντως βασιλικοὺς τούτους λόγους ἔλαβον οἱ οἰκεῖοι τοῦ θανόντος καὶ τὰ τρυφερά συλλυπητήρια τῆς Αὐτοκρατείας, ὅχι ὁμως τετριμμένα πράγματα, ἀλλ' ἀφελῆ καὶ ἡγεμονικὴν πάλιν ἐκδήλωσιν εὐκρινοῦς συμπαθείας. Ὁ Πρίγκιψ διάδοχος τηλεγραφικῶς ἐβεβαίωσε τὸν υἱὸν τοῦ Συγγραφέως, ὅτι ἐξ ἴσου λυπεῖται διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἐμψυχοτέρου συμβούλου καὶ τοῦ σεβασμιωτέρου φίλου του.

— Αὐτὸς ὁ Βίσμαρκ ἔγραψεν ἰδιόχειρον ἐπίσης πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ράγκε ἐπιστολήν, ἐν ᾗ μεταξὺ ἄλλων λέγει: «Νὰ βεβαιώσητε τοὺς οἰκεῖους Σας, ὅτι συμμερίζομαι ἐγκαρδίως τὴν θλίψιν ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ, ἣν ὑπέστητε Ὑμεῖς τε καὶ μεθ' Ὑμῶν ὅλη ἡ πατρίς. Ἐγὼ ἤμουν στενωτάτα πρὸς Ἐκεῖνον συνδεδεμένος ἐνεκα τῆς πολιτικῆς ὁμοφροσύνης μας ἀφ' ἐνὸς καὶ μάλιστα ἐνεκα τῆς φιλόφρονος πάντοτε ἀρωγῆς Του δι' ὅτι ἐπεκαλούμην τὸ κύρος τῆς βαρυστημάντου γνώμης του.»

Ὅτως ὁμολογεῖται ἡ ἀξία τῶν μεγάλων πολιτῶν παρα τοῖς μεγαλοεργοῦσιν ἔθνεσι.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΟΜΜΑΤΟΥΛΙΩΝ.

Ὁ ἄνθρωπος ἀρέσκειται, φαίνεται, νὰ βλέπῃ τὸν κόσμον ὑπὸ ἄλλο παρὰ τὸ φυσικὸν αὐτοῦ πρῶσμα καὶ ἡ κλίσις του αὕτη προφανῶς ἀναπτύσσεται παραλλήλως πρὸς τὰς προόδους του εἰς τὸν πολιτισμὸν. Ἄλλοτε ἐθεωρεῖτο τρόπον τινα κακὸν ἐλάττωμα τὸ νὰ φέρῃ τις ἐπὶ τῆς βίνος του, ἀνευ ἰδιαιτέρας αἰτίας, χρωματιστάς ἢ ἀχρώμους διόπτρας, τὴν σήμερον ὁμως, βλέποντες οὐ μόνον ἐν πάσῃ ὄπωσῶν μεγάλη πόλει, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς χωρίοις ἀκόμη οὐκ ὀλίγους διοπτροφόρους παντὸς γένους καὶ ἡλικίας, ἀναγκασόμεθα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ συνήθεια τὸ ἐλάττωμα μετέβαλεν εἰς ἐπιζήλον καὶ κολλητικὸν προτέρημα.

Ταῦτα λέγοντες ἐνοοοῦμεν κυρίως τὴν Ἀνατολήν, ὅπου τα πάντα κολλητικὰ. Ὅτι ἡ χρῆσις ἀπλῶν ὀπτικῶν φακῶν εἰς ὄρισμένας περιστάσεις εἶνε ἀναπόφευκτος καὶ ἀνάγκαια, οὐδεὶς εἶνε τόσο ἀνόητος νὰ τὸ ἀρνηθῇ, ἀλλ' ὁ μετὰ λόγου μὴ ἀρνούμενος τοῦτο γινώσκει ἐπίσης, ὅτι αἱ χρωματισταὶ διόπτραι τότε μόνον δύνανται νὰ ὠφελήσωσι τοὺς ὀφθαλμούς, ἔταν καταλλήλως ἐκλεγῶσιν ὑπὸ εἰδικῆ ἐπιστήμονος πρὸς ἀποτροπὴν ἐπιχειμένων ὀφθαλμικῶν νοσημάτων. Τὸ κακὸν ὅμως εἶνε, ὅτι οἱ πλείστοι τῶν διοπτροφόρων πάντοτε σχεδὸν ἀσθαιρέτως ἐκλέγουσι καὶ μεταχειρίζονται οἰασιδήποτε ἀν θελωσι διόπτρας, πλειστάκις δὲ ἐκεῖνας, αἰτίνες ὅχι μόνον οὐδεμίαν ὑπηρεσίαν τοῖς παρέχουσι, ἀλλὰ καὶ μεγάλης μάλιστα βλάβης πρόξενον τοῖς γίνονται. Οἱ ἄνθρωποι, ἀν ὅχι ὅλοι, πάντως ὁμως οἱ πλείστοι αὐτῶν, προσπαθοῦν πάντοτε καὶ εἰς πάντα τὰ ἱαματικὰ μέσα νὰ ἐξέυρωσιν ἐν, νὰ τὸ καταστήσωσιν γενικόν, καὶ ἐκεῖ, ὅπου μόνον ἡ αὐστηρά ἐξειδίκευσις ἡδύνατο νὰ ὠφελήσῃ, νὰ περιμένωσιν τὰ γενικώτερα τῶν ὠφελιμμάτων.

Ὅσον ἀφορᾷ λοιπὸν πρὸς τὰς χρωματιστάς διόπτρας γίνεται τὴν σήμερον ἡ ἐξῆς σκέψις: «Ἄφ' οὗ οἱ ἰατροὶ συμβουλεύουν τὴν χρῆσιν των εἰς ἀσθενείας χόριν προφυλακῆς καὶ μάλιστα πρὸς βελτίωσιν τῶν ὀφθαλμῶν, εἶνε φυσικὸν νὰ μὴ βλάβῃ ἡ χρῆσις των τους ὑγιεῖς καὶ εἰ μᾶλλον νὰ ὠφελῇ τους κάπως ἐξησθενημένους ὀφθαλμούς». Αὕτη ἡ σκέψις, καὶ πλείστοι ἄλλαι ὅμοιαι αὕτῃ ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν ἄλλων ὁμοίων θεραπευτικῶν μέσων, εἶνε ἐντελῶς ἐσφαλμένη. Πρὸ παντὸς δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν, ὅτι ἡ ὄρασις διὰ μέσου χρωματιστῶν ὀφθαλμῶν εἶνε ἀτελεστέρα, καὶ τοῦτο διὰ τὸν ἀπλοῦστατον λόγον, ὅτι ἀναλόγως πρὸς τὴν ἔντασιν καὶ τὸ βάθος τοῦ χρώματος μᾶλλον ἢ ἦττον ἀμαυροῦσι τὰ διάφορα ἀντικείμενα. Εἰς τὴν ἐργασίαν λοιπὸν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν πάντοτε βλάπτουσι, καὶ ἐν τούτοις ἀκριβῶς κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας γίνεται ἡ μεγίστη αὐτῶν χρῆσις, ἔστω καὶ ἀν ἀκόμη ἐκ τῆς ταλαιπωρίας ἀλγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἦνε ἐντελῶς ἐξηγητημένοι.

Σφοδροὶ μόνον ἐρεθισμοὶ τῶν ὠμένων τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ πολλὰ νοσήματα τοῦ ἐσωτερικοῦ ὀφθαλμοῦ, περὶ τῶν ὁποίων ὁ μὴ ὀφθαλμολόγος οὐδὲν ἀπολύτως γινώσκει καὶ ἀσθαιρέτως οὐδὲν πρέπει νὰ ἀποφασίζῃ, ἀπαιτοῦσιν ἐν γένει τὴν χρῆσιν χρωματιστῶν φακῶν, οἱ ὁποῖοι ὡς ἐκ τοῦ σκοποῦ των λέγονται προφυλακτικαὶ διόπτραι. Ἐν ταῦτῷ δὲ πρέπει καὶ νὰ ὀρισθῇ, ἂν τὸ κυανοῦν ἢ τὸ φαῖον χροῖμα ἦνε τὸ προσφορώτερον, ἔπερ δηλοῖ, ὅτι μόνον ὁ γινώσκων καλῶς τὴν φύσιν καὶ τὸ εἶδος τῶν ὑπαρχόντων νοσημάτων δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν προφυλακτικῶν μέσων. Τῶν δύο τούτων χρωμάτων ἡ ἐνέργεια εἶνε ὅλως διάφορος· καὶ

αἰ μὲν φαῖα διόπτραι ἐξασθενίζουσι τὸ φῶς καθόλου, ἐλαττόνουσι δηλαδή τὴν ὅλην τοῦ φωτὸς ἔντασιν, αἰ δὲ κυανὰ ἔχουσι τὴν ιδιότητα ταύτην μόνον ὡς πρὸς μέρη τινὰ τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς, τὸ ὁποῖον, ὡς γνωστὸν, εἶνε σύνθετον καὶ ἐν τῇ συνθέσει του, ἄχρουν, ἐλαττόνουσι δὲ τὰς πορτοκαλλίχρους ἀκτίνας του, αἰ ὁποῖαι ὄλων τῶν ἄλλων περισσότερον «ἐρεθίζουσι» τὸν ὀφθαλμόν.

Χωρὶς νὰ κατέλωμεν εἰς πολλὰς λεπτομερείας δυνάμεθα ἐν γένει νὰ εἰπωμεν, ὅτι αἰ μὲν κυανὰ διόπτραι εἶνε ὠφελίμοι κατὰ τὰς ὁξείας καὶ ταχείαν τὴν πορείαν ἐχούσας φλεγμονὰς τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ ὀφθαλμοῦ, αἰ δὲ φαῖα τὸ ἐναντίον εἶνε χρήσιμοι μόνον ὅταν ἡ ἀσθένεια ἦνε μᾶλλον ὑπολανθάνουσα καὶ ὑποκρύπτηται ἐν τοῖς ἔνδον τοῦ ὀπτικοῦ ὀργάνου. Τὰ κίτρινα ὀμματούαλια σπανιωτάτα δύνανται νὰ μᾶς παράσχωσιν ὠφελειάν τινα, διότι πάντοτε ἐξακοῦσιν ὑπερβολικῶς ἐρεθιστικὴν ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς χιτώκος ἐπενέργειαν.

Σημειωτέον πρὸς τούτους, ὅτι ἡ χρῆσις τῶν χρωματιστῶν διοπτρῶν δέον νὰ ἦνε ὅσον οἷον τε βραχυχρόνιος, διότι μετὰ πάροδον ἱκανοῦ χρόνου ὁ ὀφθαλμὸς ἀποσυνεθίζεται τὸ λευκὸν τῆς ἡμέρας φῶς καὶ ἀμέτρως ἀποχωνοῦνται, αἰσθάνεται ὡς βλαβεράς καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς ἀμυδροτέρας τοῦ ἡμερινοῦ φωτὸς ἀκτίνας.

Ἴσως μᾶς ἐρωτήσῃ τις ἡδὴ, πότε πρέπει ὁ ἰδιώτης ἀνευδοιάστως νὰ ἐκλέξῃ καὶ ὑπὸ ἰδίαν εὐθύνην νὰ φορέσῃ διόπτρας; — Κυρίως ποτέ! Ὅταν δὲ τοῦτο ἅπαξ γίνῃ, ὅπερ δὲν δύναμεθα νὰ ἐμποδίσωμεν, πρέπει τοῦλάχιστον νὰ γίνῃται, μόνον ὡς ἂν ὁ ὀφθαλμὸς ἦνε ἐκτεθειμένος εἰς διηνεκῶς ζωηρόν φυσικὸν ἢ τεχνητὸν φῶς. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει αἱ φαῖα διόπτραι πρέπει νὰ προτιμῶνται πάντοτε διὰ τὸν λόγον ὅτι αὐταὶ ἀφίνουσιν εἰς τὰ ἀντικείμενα τὸν φυσικὸν των χρωματισμὸν, ἐν ᾧ αἰ κυανὰ τὰ παρουσιάζουσιν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας ἐρυθροκίωνα.

Ἐνταῦθα εἶνε περιττόν νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ ὄλων ἐν γένει τῶν εἰδῶν τῶν διοπτρῶν, τὰ ὁποῖα οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ μεταχειρίζονται κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις, θὰ περιορισθῶμεν δὲ μόνον εἰς τὰς μᾶλλον ἐν χρήσει ὄσας κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἢ κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν λεπτῶν ἀντικειμένων, ἀπαιτοῦσαν τὴν ὄρασιν ὀξείαν καὶ ἰσχυράν.

Τὰ ἐν χρήσει εἶδη τῶν διοπτρῶν τούτων εἶνε τρία: αἱ κυρταὶ, αἱ κοίλαι καὶ αἱ κυλινδρικαὶ διόπτραι. Σπανίως περιέρχεται ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ φορέσῃ τὰ ὄργανα ταῦτα χρωματισμένα, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἐκλογὴ αὐτῶν δέον νὰ γίνεται ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ, διότι ἄλλως οἱ μὴ εἰδότες τὰς ιδιότητας αὐτῶν ἀντ' ὠφελείας βλάβην μόνον καὶ ζημίαν δύναται ν' ἀρυσθῶσιν ἐκ τῆς ἀκρίτου καὶ ἀνευ λόγου χρῆσεώς των.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων τριῶν εἰδῶν τὸ μᾶλλον πρόσφορον εἰς προφυλακὴν τῶν ἀσθενῶν ὀφθαλμῶν καὶ συγχρόνως τὸ ἐλάχιστον γνωστὸν εἰς τοὺς πολλοὺς εἶνε τὸ εἶδος τῶν λεγομένων κυλινδρικών. Ἡ ἐφεύρεσις αὐτῶν ἐγένετο μόλις πρὸ τριακονταετίας, ἡ δὲ ἐφαρμογὴ καὶ χρῆσις των πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐν τῶν μεγαλοφουεστέρων κατορθωμάτων τῆς νεωτέρας ὀφθαλμολογίας.

Διὰ νὰ ἐξηγήσωμεν τὸν τρόπον τῆς χρῆσεώς των εἶνε ἀνάγκη νὰ προείπωμεν, ὅτι λεπτόταται καταμετρήσεως τῆς κυρτώσεως τῆς ἐπιφανείας τοῦ κερρατοειδοῦς χιτώκος ἀπέ-

δείξαν, ότι και εις τους καλλίστους οφθαλμούς ο χιτών ούτος από των άνω προς τα κάτω (α) κυρτόνεται περισσότερο (Σχ. 1) παρ' όσον κατά την εκ δεξιών προς τ' άριστερα διάμετρον (b).

Η διαφορά όμως αυτή περί την κυρτότητα δεν εινε συνήθως ικανή να επιφέρει ταραχάς περί την όρασιν, εν τούτοις ύπάρχουσιν οφθαλμοί, εις ους αυτή εινε τόσον σημαντική ώστε να συμβαίη το τοιοϋτον. Οι οφθαλμοί οϋτοι τότε θεωρούνται εμφοτον έχοντες το ελάττωμα τούτο και οι εκ τούτου πάσχοντες άνθρωποι λέγονται αμβλύωπες εκ γενετής. Το βλέμμα των έχει ιδιόρρυθμόν τινα, άριστον και άνήσυχον έκφρασιν και επί του κερατοειδούς χιτώνός των βλέπουμε τας εικόνας των αντικειμένων συνσταλμένας και παραμορφωμένας.

Το ελάττωμα τούτο δύναται να επανορθωθῆ δια της χρήσεως των καταλλήλων κυλινδρικών διοπτρών, άν όμως η εξάρσις εινε δυσκολωτάτη και απαιτεί μεγάλην ύπομονην και έγκαρτέρησιν. Την ενέργειαν αυτών δεν δύναμεθα να εξηγήσωμεν δι' ολίγων λέξεων και εκ του προχείρου, καθότι εις έκαστον άτομον εύρίσκονται ποικιλώταται διαφοραι και λεπτότητες περί την κυρτότητα, εν τούτοις θα δοκιμάσωμεν τούτο δι' ενός άπλου και όσον ενεστιν εύλήπτου παραδείγματος.

Υποθέσωμεν την κάθετον κυρτότητα του κερατοειδούς χιτώνος (e d) κανονικην (Σχ. 2), λαν δε ταπεινήν την εκ δεξιών προς τ' άριστερά (e f). Πρόκειται λοιπόν την τελευταίαν ταύτην να καταστήσωμεν κατά το δυνατόν ίσην προς την πρώτην. Κατορθώσωμεν τούτο τοποθετούντες καθέτως πρό του οφθαλμού κυρτήν (g) κυλινδρικήν διάπτραν (Σχ. 3), δι' ης τεχνητώς επανορθούται η κατά την έγκάρσιον διάμετρον κυρτότης του κερατοειδούς και η όρασις αποκαθίσταται όμαλή. Αν απ' εναντίας η κατά κάθετον κυρτότης ητο πάρα πολύ μεγάλη, έννοείται ότι έπρεπε να θέσωμεν έγκαρσίως πρό του οφθαλμού κοίλην κυλινδρικήν διάπτραν, δια να ελαττώσωμεν την μεγάλην κυρτότητα μέχρι της ταπεινης όριζοντειου γραμμής.

Τους έχοντας το ελάττωμα τούτο οφθαλμούς λέγουσιν αστιγματικούς, την δε ασθένειαν αυτών, αστιγματισμόν, διότι οι κάτοχοι τοιοϋτων οφθαλμών το στίγμα δεν το βλέπουσι κυκλοτερές, άλλ' επίμηκες και όδοντωτόν.

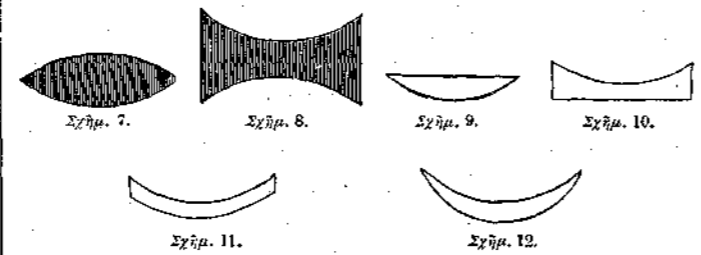
Εν έτερον είδος διοπτρών, μάλλον γνωστόν ένεκα του εφευρέτου, παρὰ εύχρηστον, εινε αι λεγόμεναι διάπτραι του Φραγκλίνου. Αυται περιέχουσι δύο ήμισεις υάλους (h), άνωθεν κοίλην και κάτωθεν κυρτήν υαλον (Σχ. 4). Ο Φραγκλίνος είχε κατασκευάσει δι' εαυτόν την διάπτραν ταύτην, διότι ητο μύωψ και πρεσβύωψ συγχρόνως. Όμοιαι εινε αι και αι μετά διπλής έστίας διάπτραι (i, Σχ. 5), άν το μὲν άνωτερον μέρος έχει μικρότερον, το δε κάτωτερον μεγαλειότερον κυρτότητα, και αιτινες χρησιμεύουσιν εις τους πρεσβύωπας δια να αναγινώσκωσιν εκ του πλησίον και να βλέπωσι συγχρόνως τα μακράν αντικείμενα.

Αμφότερα τα είδη ταύτα, όσον επιτυχής και άν ηνε ο τρόπος της κατασκευής των, σπανίως παρέχουσιν ωφέλειαν κατά την πρακτικήν χρήσιν, εκτός δε τούτου εινε και λαν

δαπανηρά. Των μειονεκτημάτων τούτων απηλλαγμένη εινε η πρισματική λεγομένη διάπτρα (Κ. Σχ. 6), την όποιαν δύναμεθα να μεταχειρισθώμεν, όταν συμβῆ να υποστῶσι παραλύσεις τινάς οι τον οφθαλμόν κινούντες μυώνες.

Αντι να επιχειρήσωμεν την εξήγησιν της οπτικής ενεργείας του τελευταίου τούτου είδους, μέλλουσιν ίσως να παρασύρη ήμάς εις ασκοπον και όγληράν πολυλογίαν, καλλίτερον εινε να πληρώσωμεν τον όλιγον υπολειπόμενον ήμῶν χώρον δι' απαντήσεων εις τας κυριωτέρας ερωτήσεις, τας όποιας πᾶς ασθενών τους οφθαλμούς αποτεινει συνήθως εις τον παρ' οδ' απευδέχεται σωτηριαν πρακτικόν ιατρόν.

Η πρωτίστη πάντοτε ερώτησις εινε η εξής: Ποιον είδος όμματουαλίων εινε το καλλίτερον, το σφαιρικόν η το ωσειδές; Αναμφιβόλως τα σφαιρικά εινε τα χρησιμώτερα πάντων, διότι η οπτική των δύναμις δεν μειούται και το βλέμμα πάντοτε και καθ' όλας τας διευθύνσεις μένει πλησίον του κέντρου. Τα σφαιρικά πάντοτε πλεονεκτοϋσι των ωσειδών, άτινα και μεγάλα ακόμη άν ηνε, πάλιν ύστεροϋσιν εκείνων. Και όμως πανταχού και ανα πάσαν στιγμήν βλέπομεν τα ωσειδή να προτιμώνται και δωρεάν τοσοϋτοι οφθαλμοί να καταδικάζωνται εις κατάστασιν μη διαφέρουσιν πολύ της τυφλώσεως. Όσον δ' άφορᾷ προς την κατά τους νόμους της οπτικής επεξεργασίαν των υάλων εινε ανάγκη εν πάση περιπτώσει να προτιμώνται οι λεγόμενοι αμφίκυρτοι η αμφι-

κοιλοι φακοί (Σχ. 7 και 8) από των άλλων των κατά την μίαν μόνον πλευράν όντων κοίλων η κυρτών (Σχ. 9 και 10), αι λεγόμεναι όμως περισκοπικαι διάπτραι εινε αι κάλλιστα πασών (Σχ. 11 και 12), διότι η διεύθυνσις των ακτίνων και δια των άκρων θέσεων αυτών ακόμη οϋδόλως επηρεάζεται, όπερ συμβαίνει εις αμφότερα τα προειρημένα είδη.

Όχι σπανίως επίσης ερωτώνται οι ιατροί και περι της περιβολής, την όποιαν πρέπει να έχη ο οπτικός φακός και περι του είδους αυτής.

Αι υαλοι ως επί το πλείστον περιβάλλονται υπό λεπτού ελάσματος μεταλλίνου, περισφίγγονται δ' ύπ' αυτού στερεώς, προσηρμοσμένοι εν τῷ επί της έσωτερικής του πλευράς εύρισκομένῳ όχετῷ. Κατά τον τρόπον τούτον καλύπτονται εξ ολοκλήρου τα χείλη των ασθενεστέρων αριθμών, οτινες εινε και οι μάλλον εν χρήσει, δεν εινε δ' επομένως δυνατόν να συμβῶσι περιτται και επιβλαβεις των ακτίνων θλάσεις δια μέσου των ανωμαλιων άκρων της υάλου. Όταν όμως αι υαλοι ηνε παχύτεροι, εινε ανάγκη πλατύτερον να κατασκευάζεται και το περιβάλλον αυτών έλασμα, οϋτως ώστε να περικαλύπτη το κατά τα άκρα προεζέχον μέρος της υάλου παρεμποδίζον πᾶσαν εκ του πλαγίου θλάσιν του φωτός. Αι άνευ περιβολής τινος εκ μεταλλίνου ελάσματος διάπτραι εινε βλαβερώταται παρ' όλην των την κομψότητα, διότι όχι μόνον έχουσι το ελάττωμα τῷ να εκδέτωσι τον οφθαλμόν εις όλας τας δυνατάς εκ του πλαγίου άντανακλάσεις τῷ

ΙΣΠΑΝΙΣ ΧΟΡΕΥΤΡΙΑ.

Εικὼν τοῦ Ν. Siebel.

φωτός, αλλά δύνανται και λίαν επικίνδυνον ν' αποβώσι, καθ' όσον εκ τυχαίας τινος συγκρούσεως ή άλλης τινος άφορητής διαρραγεύσεως της ύάλου, θρύμματα αυτής εύκολον είνε να εκδύσων εν εις τόν θφθαλμόν και να τόν καταστρέψωσιν. Εξ τούτου ούδέποτε δύνανται να στερεώσι ή προσαρμωθώσιν εις τή κρυστάλλου αυτās βλάσματα, αλλά κινούνται άνανώς τήδε κάλεισε· άλλη και τούτο ζήμια εις τόν θφθαλμόν.

Η ΔΥΣΤΥΧΙΣΜΕΝΗ.
(Δόγμα.) (συνέχεια.)

Τήν επομένην ήμέραν πρό του γεύματος συνωμίσαμεν κατά πρώτην φοράν. Είχεν έλθει κατά παραγγελίαν του πατρός του πρός τόν κύριον Ράτε και με συνήνεσαν εις τή μικρόν μας δωμάτιον της ύποδοξης. Ήθελον ν' απομακρυνθώ, άλλ' αυτός με έκράτησεν. Ήτο λίαν ζωηρός και έλλως διόλου άτάχαρος εις τάς κινήσεις και τούς λόγους του. Καί έν τούτοις δέν υπήρχεν εις αυτούς ούτε καν ήχνος ύπεροφίας, ή οήσεως, ή της περιφρονητικής εκείνης συμπεριφοράς των ανθρώπων της πρωτεύουσας· όμοίως ούτε ήχνος καν τού τώπου εκείνου των αξιωματικών, των αξιωματικών της φρουράς. Όλοσ τή άναντίον. Ακριβώς εις τήν άφέλειαν αυτήν των τρόπων του ένυπηρχέ τι τή φιλόφρον, τή έντροπαλιόν, άν μοι επιτρέπεται να είπω, ώσαν τρόπον τινά να παρεκλείη τόν άλλον να φερθή επικειώς πρός αυτόν.

Άνθρώπων τινών οι θφθαλμοί ούδέποτε γέλωσι, και εις αυτήν άκόμη τήν στιγμήν του γέλωτος τή χείρη του ούδέποτε ήλλοίου τή ώραίαν αυτών τομήν, έν ή τούναντίον οι θφθαλμοί του διαρκώς έμειδιών. Μίαν ώραν βραβείως δά συνωμίσαμεν — περι τίνος πράγματος όμως, δέν ήξεύρω πλέον. Τούτο μόνον γινώσκω ήτι καθ' ήλην τήν διάρκειαν τόν ήτέριον εις τούς θφθαλμούς. Ω, και ήθανόμην τόν έαυτόν μου τόσον καλά πλησίον του!

Τό έσπερας έπαιξα κλειδοκύμβαλον. Πολύ ήγάπα τήν μουσικήν. Έχων τήν ούλορηχον κεφαλήν έστρηγιμένην, εις τήν χείρά του έκάθητο επί τίνος ανακλίντρον και ήχοόζετο μετά προσοχής. Ούδέποτε μ' έπήγει διά τήν μουσικήν μου ικανότητα. Ήθανόμην όμως ήτι τή ήρεσκα και ξηρολοούθουν να παιζώ μ' ένδουσιασμόν. Ο Συμεών Ματθαίοβιτς έκάθητο παρά τόν υίόν του και παρέρρει σχέδια. Αίφνης έκυθρόωπασεν ή μορφή του.

— Λοιπόν, δεσποινίς, είπε τρίβων κατά τήν συνθήειάν του τόν επενδυθέν του και κομβώνον αυτόν. Άρκει πρός τί τένη δορυβωδός όλο τή βράδυ να κυπλάτε τή πιάνο... καν καναρίνι; Πονεί επί τέλους του ανθρώπου τή κεφαλή... δέ ένα τόσο γέρων άνθρωπον τώρα καν κ' έμένα δέν δά λάβετε τόσο πολύ κόπο... προσέθηκε χαμηλοφώνως και με απέλυσε πάλιν. Ο Μιχαήλ με συνώδουσε δια τού βλέμματος μέχρι της θύρας και έπειτα έγέρθη έν τής θέσεώς του.

— Που όρα καλή; Που όρα καλή; άνεφώνησεν ο Συμεών Ματθαίοβιτς και ήρχισεν αίφνης να γελώ και είπεν έπειτα άκόμη τι... Δέν ήδυνάμην πλέον να άκούσω τούς λόγους του, άλλ' ό κύριος Ράτε ήστι ήτο παρών εις μίαν γωνίαν του δωματίου (αυτός ήτο πάντοτε „παρών“ και τήν φοράν αυτήν είχε φέρει μαζί του σχέδια...), ό κύριος Ράτε λοιπόν ξεπεράθη και αυτός ως ταπεινός υπήκοος εις ευπειθέστατον γέλωτα, και ό γέλωσ αυτός έφθασε μέχρι των ώτων μου...

Τήν επομένην έσπεραν επανελήφθη ή αυτή πρέβις — αίφνης ό Συμεών Ματθαίοβιτς έφυγκράθη απέναντι μου· είχαν ύποπέσει εις τήν δυσμένειάν του.

Τέσσερας ήμέρας άργότερον συνήνεσαν τόν Μιχαήλ εις τόν διάδρομον, δευτερεύοντι τόν κύριον μέρος τού οίκου εις δύο μέρη. Μ' έλαβεν από της χείρας και με ώδήγησεν εις έν δωμάτιον, τή όποίον έκείτο παραπλευρώς τού έστιατορίου και απεκατέτο δωματίον των εικών. Τόν ήκολούθησα ούχι άνευ παρατήρας, αλλά μετά πλήρους έμπιστοσύνης. Είχον τήν ιδέαν ήτι και τότε άκόμη δά τόν ήκολούθουν μέχρι περάτων τού κόσμου, άν και δέν είχαν ειςτέ μαντεύσει πόνον μοι είχε καταστ' προσπέλει. Αχ, ή καρδιά μου είχε προσκολληθ' εις αυτόν με όλον έκείνο τή πάθος, με ήλην έκείνην τήν απελπισίαν, τήν όποιαν ήκανόν είνε να έχη μόνον νεαρών πλάσμα, μη έχον άλλο όμοιον πρός αυτό δια να τ' άφιερώση τά αισθημάτα του και τή όποίαν μάλιστα έχει και τήν συνείδησιν, ήτι εύρίσκειται μεταξύ ξένων και έπιβούλων ανθρώπων ως άπροσκλητος και περιττός ξένος!

Άκούμεθα σήμερα εις τάς όλίγας τούτας σημειώσεις, έπιφυλασσόμενοι έν άλλη εύκαιρία να μεταδώσωμεν τούς ήμετέροις άγνωστοίς πληρεστέρως όδηγίας και συμβουλές πρός επιμέλειαν και προφυλακήν τού εύγενεστέρου και λεπτοφρεστέρου αίσθητηρίου όργάνου, όπερ έδώρησεν ή μήτηρ ήμών φύσις εις τόν άνθρωπον.

* X *

Ο Μιχαήλ μοι είπε — και παραδόξως μετά θάρρους και έλικρινεύας τόν έβλεπον εις τούς θφθαλμούς, έν ή αυτός δέν έτόλμα να με άνενίσχη και μάλιστα έλαφρώς ήυδρία, — μοι είπε λοιπόν ήτι ένδει τήν θέσιν μου, ήτι με σ' υπεπάρθει και ήτι έκπρεπεν έν τούτοις να συγκωρήσω τόν πατέρα του, — Όσον άφορξ πρός έμέ, προσέθηκε, σ' έ παρακαλώ να έχητε πλήρη πεποίθησιν έν' έμέ και σ' ές διαβεβαίω, ήτι σ' έ θεωρώ ως αδελφόν μου, μάλιστα ως αδελφόν μου.

Και συγχρόνως μοι έδωκε τήν χείρα. Κατελήφθη έν τήν ταραχήν και ήναγκάσθη τώρα και έγώ να καταβίβασω τούς θφθαλμούς. Άλλο τι άνέμενον. Έν τούτοις ήρχισα να ήμιλώ περί εύγνωμοσύνης.

— Όχι, σ' έ παρακαλώ, με διέκοψε. Μη όμιλήτε περί τούτων πραγμάτων... μη ήσμονήτε όμως ήτι καθήκον των αδελφών είνε να προστατεύωσι τάς αδελφάς των... και ήταν έχητε άνάγκην προστασίας απέναντι οίουδήτινος ανθρώπου, να στηριχθήτε τότε έν' έμέ. Δέν είμαι μόν άκόμη πολύν καιρόν έδώ, έν τούτοις πολλά πράγματα εκανάλαβα... και μεταξύ άλλων εκανάλαβα και τόν θετόν πατέρα σας.

Μοι έδωκε πάλιν τήν χείρα και απέμακρυνθη. Άργότερον έμαθον, ήτι ό Μιχαήλ από της πρώτης του πρός τόν κύριον Ράτε συναντήσεως συνέλαβεν άντιπαθείαν πρός αυτόν τόν άνθρωπον. Κατ' αρχάς ό κύριος Ράτε επεδίωξε τήν εύνοιά του, αλλά μετ' όλίγων πειθειές περί τού άγίου ζήλου του άνέκρουσε πρύνιαν και έλαβεν απέναντι του θέσιν έχθρικήν. Πρός τόν Συμεών Ματθαίοβιτς ήχι μόνον δέν απέκρυπτε τή φρονήματά του περί τού Μιχαήλ, αλλά εξ έναντίας τή έφανέρονε και εξέφραζε τήν λύπην του, ήτι δέν ήτον εύτυχης με τόν νεαρών κληρονόμον. Ο κύριος Ράτε είχε διαγνώσει άκριβέστατα τόν χαρακτήρα τού προστάτου του και μετ' ήλην επομένως τήν επιτηθειότεραν πολιτικήν· οι ύπολογισμοί του ήσαν έπιτυχείς. „Τούτο μόνον άρκεί να με κάμη να μη άμφοβώμαι περί της άφροσύνης τού ανθρώπου τούτου, ήτι και αυτός μετά τόν θάνατόν του γάνει τά πάντα· ό κληρονόμος μου δέν δύνανται να τόν ύποφέρη...“ Τήν ιδέαν αυτήν είχε εγκοικνωθ' ό γέρων. Λέγουν δέ ήτι όλοι οι αυτοκράται, όταν γηράσκων, εύκόλως συλλαμβάνονται εις τή δικτυόν τούτου... εις τή δικτυόν της άτομικής άποκλειστικής άφροσύνης.

Όχι! άδίκως ό Συμεών Ματθαίοβιτς άνόμιζεν „ήδικόν του Άρκατεγεφ“ τόν κύριον Ράτε... ήδύνατο δά άλλως να τ' έ δώση έν άλλο όνομα.

— Είμαι τή άφωνον όργάνόν μου, συνείδηζε να τ' έ λέγη. Έξ αρχής ήδη όμιλει πρός αυτόν εις τόν ένικόν αριθμόν, τού δέ θετού πατρός μου ή καρδιά έφάνησε κινδυνεύουσα να διαρραγ' από τήν συγκίνησιν, όσάκις καθίστατο άξιός τού έμπιστευτικού τούτου λεξιδίου· πλήρεις εύλαβείας οι θφθαλμοί του έκρέμαντο από τή χείρη τού Συμεών Ματθαίοβιτς· με άφωνον άφροσύνην έκλινε τήν κεφαλήν του πλαιγίως και έμειδία καλοκάγαθως, ώσαν να ήλεγεν: „δίκως ήμετερος, δίκως ήμετερος!“

Ω! πόσον τρέμει ή χείρ μου και πόσον σφοδρώς πάλλει ή καρδιά μου πρός τή χείρη της τραπέζης, πρό της όποιίας τήν στιγμήν ταύτην κάθημαι και γράφω! Είνε φοβερόν, φρικώδες δι' έμέ ν' ανακαλώ εις τήν μνημήν μου τās ήμέρας εκείνας... Έν τούτοις ήλα δά τά διηγηθώ... ήλα μέχρι τέλους.

Κατά τή βραχί δύστημια της πρός έμέ εύνοίας τού Συμεών Ματθαίοβιτς ή απέναντι μου διαγωγή τού κυρίου Ράτε είχε προσλάβει νέαν τινά άπόχρησιν. Μοι επεδείκνυεν είδος τι εκτιμήσεως και όμιλει πρός έμέ μετά σεβασμού και οικειότητος, ώσαν ειχόν γίνε φρόνιμος και σοφή και τόν είχαν πλησιάσει. „Αφήματε τώρα τά σεμνόμενα έκείνα τασικάματά σας, μοι είπε μίαν φοράν. Και έστη πρέπει! Όλοι αυτאי αι άρεταί της αίσθηματικότητας — έν συνόμω ήλη ή Χρηστομάθεια, — δι' αυτās, κορτίτι μου, δέν αξίζουν πεντάρα δι' ήμάς τούς πτωχούς ανθρώπους!“ Όταν όμως υπέπεσα ύπό δυσμένειαν και ό Μιχαήλ δέν τή έθέλωρη πλέον άναγκάσων ν' αποκρίψη ούτε τήν πρός αυτόν περιφρόνησιν ούτε τήν

πρός έμέ συμπάθειάν του, τότε πλέον ό κύριος Ράτε έπροθυμοποιήθη πρός να ύπερακοηθή τήν προτίραν του πρός έμέ σκληρότητα. Ακαταπαύτως με κατασεύσεν, ώσαν να ήμην ήκανή να διαπράξω πάν ήγκλημα και έπρεπε να διατελώ ύπό επιτήρησιν. — „Προσεξάτε! άνεφώνησε μίαν φοράν εισορμών εις τήν δωματίον μου με τόν πλέον επί της κεφαλής και με τή βρωμερό του ύποδήματα. Δέν δά επιτρέφω ποτέ τούτου πρῆγμα έγά! Όχι πολύ ήγλά τή μήτη! Έμένα έστη εύκολα δέν μπορεί κανείς να με γελώση!“

Και πρῶτα τινά μοι επανέρωσεν ήτι ό Συμεών Ματθαίοβιτς διέταχεν εις τή μέλλον να μη φανώ πλέον εις τήν τραπέζαν του άνευ ιδιαίτερας προσήλθεως. Δέν γινώσκω ποιάν τροπήν ήθελον λάβει ήλα αυτās τή πράγματα, άν δέν συνέβαινε περιστατικόν τι, δια τού όποιού όριστικώς έκρίθη ή τύχη μου.

Ο Μιχαήλ ήγάπα εξαιρετικώς τή άλογα. Συνέλαβε ποτε τήν ιδέαν ό ίδιος να οδηγήση νεαρών τινά και άπέδασον άκόμη ήκον. Άλλ' όττος άφνήσια, ήρχισε να λακτίζη και τόν έρριπεν έξω τού έλικθρου. Άναίσθητον, με έξηθρόωμένο βραχιόνον και μεκλωποτισμένο στήθος τόν μετέφερον εις τήν οικίαν. Ο γέρων πατήρ κατελήφθη ύπό μεγάλου φόβου και προσεκάλεσε τούς πρώτους ήατρούς της πόλεως. Και έθεραπεύθη μεν ό Μιχαήλ, έν τούτοις ήναγκάσθη να μείνη κληήρης επί ένα μήνα. Χαρτία δέν έπαίξε· οι ήατροί είχαν τ' άπαγορεύσει τή όμιλήν και ή άνάγκησιν τ' ήτον έντελώς άδύνατος, έπειδή ήνωχλέτο παραπολύ κρατών τή βιβλίον διαρκώς μόνον εις τήν μίαν χείρα. Η ύπόθεσις έλαβε πέρασ άποφασίσαντος τού Συμεών Ματθαίοβιτς και με προσκάλεση, όπως, καθώς ποτε και παρά τ' άδελφ' άνάλαβω ήδη τή άξιωμα άναγνωστρούς. Ω στιγμήν τού βίου μου ούδέποτε ήσμονούμαι! Άμέσως μετά τή γεύμα μετέβην παρά τ' ά Μιχαήλ και έκάθησα πρό της στερογγής τραπέζης πλησίον τού ήμικλειστού παραθύρου. Κατέκειτο εις τόν τώγον μικρού τινος δωματίου παρά τή έστιατορίον επί τίνος πλατέως και ύπό δέρματος περιμεκαλυμμένου άνακλίντρον, διακεκοσμημένου κατά τόν σπυρόν της εποχής της Αυτοκρατορίας τού Ναπολέοντος. Είς τή ύψηλόν και κάθετον επίσκλινητρον εύρίσκετο άνάγκησιν παριστόνων γαμψιούσ τελετάς των άρχαίων. Όταν είθρον εις τή δωματίον ό Μιχαήλ έστρεψεν άμέσως πρός έμέ τή όψην πρόσωπόν του, έμειδίασε δι' ήλης της μορφής, απέμαξε τήν μαλακήν και καθήκων κούμην του και με καλώς ήώρισε διά της ήδεσίας και μελωδικής φωνής του.

Έλαβον τή βιβλίον άνα χείρας — τότε τά μυστηριώματα τού Βάλτερ Σκώττου ήσαν τού συρμού — κυρίως όμως ένθουμούμαι τόν „Ισαγγώνη“. Πώς έστρεψεν άκουσίως ή φωνή μου, όταν επανελάμβανον τās λέξεις της „Τρεβέκας! Αντί και εις τάς φιλέας μου δά έρρεον ιουδαϊκόν αίμα... και δέν όμοιούζε μήπως και ή τύχη μου πρός τήν ιδικήν της; Δέν επεριοουόμην και έγώ επίσης άσθενή και εξάιρετον νεανίαν; Πάντοτε όσάκις απέστρεφον τά βλέμματά μου από των γραμμών τού βιβλίου και ήτέτιον αυτόν, συνήντων τή βέβημια του και τή γλυκύ και ήλαρόν μειδίαιμα εφ' ήλης της μορφής. Πολύ όλίγα συνωμίησαμεν πρός άλλήλους, διότι ή πρός τί έστιατορίον συγκοινωνούσα θύρα ήτο πάντοτε άνοιχτή και άδισκόπως εύρίσκετό τις παρών έν αυτ'ί. Όταν όμως όλοι άπήρχοντο εκείθεν, έπαυον — διά τί, και έγώ ή ήδία τή άνοχά — αίφνης τού ν' αναγνωσκώ, έναπέθετον τή βιβλίον επί των γονάτων και ήτέτιον άσκαρδαμκτεί τόν Μιχαήλ· και αυτός επίσης με προσέβλεπε. Ω τότε, τότε ήθανόμθα τόν γαράν, τόσην εύφροσύνην! Και τή πάντα, τή πάντα διηγούμεθα πρός άλλήλους χωρίς κινήσιν, χωρίς λέξεσιν. Και αι καρδιάς μας συν-απηνητόν άμοιβαίως και συνεχωνέοντο ως ύπόγειοι ήγαιά, άρατοι, άφωνοι, ακατάσχετοι!...

— Σπύρετε να παιζήτε ζατρίκιον ή δάμαν; με ήρώτησε ποτε. — Κάτι καταλαμβάνω από ζατρίκιον, απεκρίθη. — Όρωθί λοιπόν. Παραγγελάτε να φέρουν τή άβάνιον του ζατρίκιου και οδήγηστε πλέον πλησιέστερον τήν τραπέζαν. — Εκάθησα πλησίον τού ανακλίντρον. Η καρδιά μου όμως τόσον σφοδρώς έπαλλεν, ώστε δέν έτόλμων ν' άπεισώ τόν Μιχαήλ — και από τού παραθύρου τόν είχαν ιδεί τόν ενλευθέρως! — Ηρχισα να κατατάσσω τούς πεσσούς... οι δάκτυλοί μου έτρεμον. — Έγώ... ήχι διά να παιζώ μαζί σας, είπεν ό Μιχαήλ με ύπόκωπον φωνήν κατατάσσων συγχρόνως τούς ίδιούς του πεσσούς... ήθελον μόνον να σ' έχω όλίγον πλησιέστερον. Τίποτε δέν απεκρίθη και χωρίς να έρωτήσω τίς πρώτος έπρεπε ν' άρχιση μετεκίνησα ένα των πεσσών μου... — Ο Μιχαήλ δέν έκινείτο... Τόν ήτέτινα. Κάτωχος και έχων τήν κεφαλήν όλίγον πρός τή έμπρός κεκαλιμένην μοι ύπεδέκνυεν δι' ίκετευτικώ βλέμματος τήν χείρά μου... — Ένώθησ άρα γε τή βέβημια τούτα; Δέν τή γινώσκω, άλλ' άκαιρίαία

στοατοδίη με κατέλαβε. Με μεγάλην ταραχήν και μόλις άναπνέουσα ήρπασα άλλον πεσσόν, τήν βασίλισσαν, και τήν μετέθεσα εις τή άλλο άκρον τού άβανίου. Ταχέως ό Μιχαήλ έκλινεν έν περισσότερον, έθασσε διά των χειλέων του τούς δάκτυλους μου, τούς έδωκεν επί τού άβανίου και τούς έκάλυψε διά φύλημάτων. Δέν ήδυνάμην, δέν ήθελον να τούς άποσύρω. Έκάλυψα τή πρόσωπον διά της έτέρας χείρας μου και ψυχρά δάκρυα, ως πολύ καλά και τώρα άκόμη ένθουμούμαι, ψυχρά μάλιστα, άλλ' εύτυχί, πολύ εύτυχί δάκρυα κατέπιπτον τή έν κατόπιον τού άλλου επί της τραπέζης. Διότι ήθανόμην πλέον με ήλην μου τήν καρδίαν τίς ήτον ό σύρων πρός έαυτόν τήν χείρά μου! Ήξευρον ήτι δέν ήτο πλέον παιδίον, παραφερόμενον ύφ' ένός στιγμιαίου πάθους, δέν ήτο δόν Ζουάν, ούτε Λοβελάτης, άλλ' ό εύγενέστερος και ό καλλίστερος άνήρ... και αυτός με ήγάπα!

— Ω Σουσσάνα μου! έφιδύρισε ό Μιχαήλ. Είδε να μή χύσης ποτέ δι' έμέ ήλα από αυτās τή δάκρυα... —

Ήπατήρ — και ήλα δάκρυα έχυσα δι' αυτόν. — Έν τούτοις δια τί να έξοδύσω τόν καιρόν μου εις τωιαύτας άναμνήσεις... και μάλιστα τώρα!

Έγώ και ό Μιχαήλ ύπεσεχθήμεν ν' άνήκαμεν εις άλλ'όλους. Αιτέρας εγνώριζεν ήτι ό πατήρ του ποτέ δέν ήθελε τ' άπιτρέψει να με νυμφευθ' και τή πρόγμα τούτο δέν μοι τή άπέκρυπτεν. Έγώ ή ήδία έπίσης δέν έπλαττον όνειροπολήματα περί τούτου, και δέν έχαρον ήτι ό Μιχαήλ δέν μεν ήγάπα — διότι αυτός να με άπαιτησ δέν ήδύνατο — άλλ' μόνον τίποτε δέν έξήτον και δά τόν ήκολούθουν όπου και άν αυτός δά ήθελε. — Θά γίνης σύζυγός μου, μοι έλεγε πολλάκις· έγώ όμως δέν είμαι όμοιος πρός τόν Ισαγγώνη· γινώσκω πολύ καλά ήτι καμμίαν δέν δά έχω εύτυχίαν πλησίον μίας καλής Ράβενας.

Ο Μιχαήλ ήδδη μετ' όλίγον έντελώς. Δέν κατόρθωσα πλέον να τόν ήδω· έν τούτοις τή πάντα είχαν πλέον μεταξύ ήμών συμφωνηθ'. Έχων μόνον δια τί μέλλον. Διά τή περί έμέ ούτε θφθαλμοίς είχαν ούτε όσα. Περβαλλομένη ύπό όμυχλέτους πέπλου έπλεον έντός μυθόδους τίνος και μαξς κατεσκόπευον. Ένότιες παρετήρουν τή μοχηρόν βλέμματά του πατρός μου και ήκουον τόν αποτρόπαιον γέλωτά του. Άλλά μόνον επί μίαν μόλις στιγμήν κατόρθουν τή βέβηματα ταύτα και ό γέλωσ εκείνος να με μεταθέσων εις τήν γυμνήν πραγματικότητα. Τάτε καταλαμβάνουμην μεν ύπό τρέμου, άλλ' άμέσως πάλιν τή έλησμονούν και παρεδιδούμην έν νέου εις τή γαλήνιον εκείνο και ταχύρρον βέβημα...

Τήν παραμονήν της μεταξή ήμών συμφωνηθείσας άναχωρήσεως τού Μιχαήλ (έπρῆκειτο κρυφίως να έπιστρέψη και να άπαγάγη) έλαβον διά τού ιδιαίτερου θαλαμηπίου του μίαν σημείωσιν παρ' αυτ'ου, διά της όποιίας με προσεκάλει να τόν συναντήσω περί τήν 9 1/2 της έσπερας εις τήν άδουσαν τού σφαιριστηρίου, εύρύχωρον και χαμηλόν δωματίον, τή όποίον έκείτο πρός τή μέρος τού κήπου. Μοι έγγραφεν ήτι ήθελε να σκεψθ' τήν ύπόθεσιν μαζί μου άποφασιστικώς πλέον. Δις ήδη είχον συναντήσει άλλήλους εις τή δωματίον τούτο, έγώ δέ έφερον και τή κλειδίον της έξωτερικής θύρας. Άμα έφθασεν ή ενάτη και ήμίεσις, έρριφα τήν γυνάν μου περί τούς όμους, απέμακρυνθη άπορρόβως από τήν κατηύτην μας και έφθασα άνευ άπανταίου διά μέσου της τριζούσης χύρας μέχρι της θύρας της αίθουσης τού σφαιριστηρίου. Η ύπό της όμυχλής έλαφρώς περισκεπομένη σελίγη έστατο ως άχρ' εις πλάξ κατέως ύπέρ τήν στέγην της οικίας και ό άνεμος ήκούετο σφοδρώς συρίζων περί τήν γωνίαν τού τούχου. Με κατέλαβεν έλαφρόν βήγος, έν τούτοις έθηκα τήν όπήν τού κλειθρου. Είς ήδρον εις τή δωματίον, έκλεισα πάλιν τήν θύραν και έστράψην... Έκ τίνος τών μεταξή τών παραθύρων διαστημάτων άπεχωρίσθη μία σιωπηλή μορφή, έπροχώρησε βήματά τινά πρός έμέ και έστάθη πάλιν...

— Μιχαήλ! έφιδύρισα. — Ο Μιχαήλ εύρίσκειται κατά διαταγήν μου περιωρισμένος. Έγώ είμαι! απεκρίθη μία φωνή εις τήν ήχον της όποιίας ή καρδιά μου συν-εσφύριζε.

Εμπροσθέν μου έστατο ό Συμεών Ματθαίοβιτς! — Και γιά τού είσαι, βρώμα!; έφώνησε με όξείαν φωνήν. Άφ' ου δίδεις συνεντεύσεις 'σε τρελλούς νέους, πρέπει συγχρόνως να 'μπορής να μού δώσης λόγον και άπόκρισιν!

Ναρκώδης φρόνη άπεπαγώσέ μου τή μέλη και δι' ήλων μου τών δυνάμεων προσεπάδων να φθάσω τήν θύραν — άλλ'ά μάτην! Ός διά σιδηρών δούλων είχαν ό Συμεών Ματθαίοβιτς άρπάσει διά των δακτύλων του τούς βραχιόνάς μου.

— Άφήστε με, ά αφήστε με! είπον τέλος ίκετευτικώς. — Ούτε βήμα από έδώ, σ' έ λέγω!

Ο Συμεών Ματθαίοβιτς με ώδησεν επί τίνος έδρας. Είς τή ήμί-

φως δὲν ἠδυνάμην νὰ ἴδω τὸ πρόσωπόν του, ἀπέστρεφον δ' ἀπ' αὐτοῦ καὶ τὸ πρόσωπόν μου ἔχουον ὅμως ἐν θυμῷ ἀνεπνεύστως καὶ ἐτραίε τοὺς δάδοντας του. Φόβον ἢ ἀπελπισίαν δὲν ἠδυνάμην, ἀλλ' ἐπιλήθην, περιεργός τις καὶ εἰς ἐμὲ ἀνεξήγητος ἀπορία μὲ εἶχε καταλάβει. Τὸ ἴδιον δὰ συμβαίνει καὶ εἰς τὸ ἀτυχές αἰχμηλάτων πετρῶν, ὅταν εἰς τοὺς δυνύας τοῦ γυπὸς βαίῃ πρὸς τὸν θάνατον . . . . καὶ ἡ χεὶρ ἐπίσης τοῦ Συμεῶν Ματθαίου, ἣτις ἐξηκολούθει ἀκόμη νὰ μὲ κρατῆ στερεῶς, μὲ ἐδίβεν ὡς δυνὴ γυπὸς . . . .

— Ἀγῶ! ἀνέκραξε σαρμαστικῶς. Ἀγῶ! Ἔσθη λοιπὸν εἶνε! . . . . τόσο λοιπὸν τὰ ῥοκάστε; . . . . Τώρα ὅμως νὰ ἰθῆς!

Ἐδοκίμασα νὰ ἐγεῖρω, ἀλλ' αὐτὸς μ' ἔσεισε μὲ τόσην δύναμιν ὡστε ἀπὸ τὸν πόνον παρ' ὀλίγον νὰ ἐκπέσω μεγάλην κραυγὴν. Τὸ στόμα του εἶχεν ὑπερεχειρίσει ὕβρον, προσβολῶν καὶ ἀπειλῶν . . . .

— Μιχαήλ, Μιχαήλ ποῦ εἶσαι; Σῶσέ με! ἐφώνουν στενάζουσα.

Καὶ πάλιν μὲ διέσεισεν ὁ Συμεὼν Ματθαίου. Τὴν φορὰν ταύτην δὲν ἠδυνήθην πλέον νὰ κρατηθῶ καὶ — ἐξέπεμψα ἰσχυρὰν κραυγὴν.

Αὐτὸ ἐφάνη ὅτι ἐνήρησεν ἐπ' αὐτοῦ. Ἐγένον ὀλίγον ἡσυχύτερος καὶ ἠλευθέρωσε τὸν βραχίονά μου ἔμεινεν ὅμως ὀλίγα τινὰ βήματα πρὸ ἐμοῦ, μεταξὺ τῆς θύρας καὶ ἐμοῦ . . . .

Παρήλθον λεπτά τινα ἐν σιωπῇ . . . . Ἐγὼ δὲν ἐκινούμην ἐντελῶς· αὐτὸς δὲ ἐξηκολούθει βαρέως ἢ ἀναπνέει.

— Μείνате ἐκεῖ· ποῦ κἀκεῖσε, ἤρχισεν ἐπὶ τέλους, καὶ ἀποκριθῆτε. Δεῖξατέ μοι ὅτι δὲν ἐχάσατε ἀκόμη πᾶν αἰσθημα ἠθικῆς, ὅτι ἀκούετε τὴν φωνὴν τῆς φρονήσεως. Ἄν παρῆσθῃτε μόνον ἀπὸ στιγμιαίαν τινὰ ἐξάψιν, τότε ἴσως αὐτὸ τὸ πρᾶγμα νὰ τὸ συγχωρήσω· ἐριζωμένη ὅμως ἰσχυρογνωμοσύνη ποτέ δὲν συγχωρῶ! Μήπως ὁ υἱὸς μου . . . ὁ Μιχαήλ, ὁ υἱὸς μου, σὲς ὑπεσέθη νὰ σὲς νυμφευθῆ; Εἶνε ἀλήθεια; . . . Ἀποκριθῆτε λοιπὸν! Σῶς τὸ ὑπεσέθη αὐτὸ τὸ πρᾶγμα;

Φυσικῶς οὐδεμίαν ἔδωκα ἀπόκρισιν.

Ὀλίγον ἔλλειψε νὰ παραφερθῇ πάλιν ὁ Συμεὼν Ματθαίου.

— Τὴν σιωπὴν σας παραδέχομαι ὡς ἀπάντησιν καταφατικὴν, ἐξηκολούθησε μετὰ τινα διακοπήν. Τὸ ἐβάλατε λοιπὸν ἔσθη καὶ καλά μὲ τὸ νοῦ σας νὰ γίνετε νόμφη τοῦ υἱοῦ μου; Περίφημα! Ἀλλ' ἄς ἀφίσωμεν αὐτὰ τώρα — σὲς δὲν εἶπα δὲ πλέον καίτοι δεκαεσάτων χρόνων καὶ ζεύρετε, οἳ οἱ νέοι κἀμμον τὰς πλέον βλακωδέστερας ὑποσχέσεις διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὸν σκοπὸν τους. Ἀλλ' ἄς ἀφίσωμεν αὐτὰ τώρα — πῶς ἴσως σὲς νὰ ἐλπίζετε ὅτι ἐγὼ, ὁ ὁποῖος κατάγομαι ἀπὸ ἀρχαῖο ἑπίσημο σπῆτι, ἐγὼ ὁ Συμεὼν Ματθαίου Κολτόβσκη, δὲ εἰδίῳ ποτε τὴν συγκατάθεσίν μου εἰς ἓνα τοιοῦτον γάμον; Ἀλλὰ ἐνομιζετε ἄρα γὰρ ὅτι ἴσως νὰ γίνη αὐτὸς καὶ χωρὶς τὴν πατρικὴν μου εὐλογίαν; Ἄ, ἔσθη λοιπὸν! Ἦδελαν τὰ τρογῶνα μας νὰ φύγουν κρυφά, νὰ πανδρευθοῦν κρυφά, ὅστε νὰ ἐπιστρέψουν, νὰ παραστήσουν κωμῶδιαν καὶ νὰ πέσουν εἰς τοὺς πύδας τοῦ γέρου μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἐπὶ τέλους δὲ κατορθώσουν νὰ τοῦ μιλάξουν τὴν καρδίαν — 'στὸ διάβολο, μὰ ἐπὶ τέλους ἀποκριθῆτε λοιπὸν!

Ἐκλινον μόνον τὴν κεφαλὴν. Νὰ μὲ φονεύσῃ ἠδύνάτο, ἀλλὰ νὰ μ' ἐξανάρκασθαι νὰ ὁμολῶσω . . . αὐτὸ δὲν ἦτο πρᾶγμα τῶν δυνάμεών του.

Ἐπὶ τινα λεπτά περιήρχετο εἰς τὸ δωμάτιον.

— Λοιπὸν, ἀκούσατε! ἤρχισε μὲ φωνὴν πολὺ ἡσυχυτέραν. Δὲν πρέπει νὰ πιστεύετε . . . νὰ μὴ φαναζοσθε . . . βλέπω, ὅτι μὲ σὲς πρέπει νὰ μετέρχεταί τις ἄλλους τρόπους . . . ἀκασετε λοιπὸν: Ἐννοῶ τὴν θέσιν σας. Ἐτρομάξατε, τὰ ἐχάσατε διὰ μιᾶς . . . συνέλθετε λοιπὸν πάλιν. Τὴν στιγμήν ταύτην δὲ σὲς φαίνομαι ὡς τὸν τέρας . . . ὡς τὸν τυραννόν· αὐτὸ ἐγὼ ζεύρω νὰ τὸ ἐκτιμῶσω. Ἀλλὰ φαντασθῆτε μίαν φορὰν τὸν ἑαυτὸν σας εἰς τὴν θέσιν μου: πῶς ἴσως νὰ μείνω 'ς ἓνα τέτοιο πρᾶγμα ἀδιάφορος καὶ νὰ μὴ παρασυρθῶ εἰς λέξεις ἀναρμήτους; Ἐν τοιοῦτος ἐγὼ σὲς ἀπέδειξα ἦδη, ὅτι δὲν εἶμαι τέρας, ὅτι καὶ ἐγὼ ἐχὼ καρδίαν. Ἀναλογισθῆτε μόνον πόσον περιποιητικὸς ἦμην πρὸς σὲς μετὰ τὴν ἀφίξίν μου εἰς τὸ κτήμα, καὶ ἀργότερα ἐπίσης — μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν — μέχρι τῆς ἀσθενείας τοῦ υἱοῦ μου. Δὲν θέλω νὰ περιαιτιολογίσω μὲ τὰς εὐεργεσίας μου, ἀλλὰ μοὶ φαίνεται, ὅτι αἱ τῆς ἐγνωμοσύνης ἔσπετε νὰ σὲς ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸν ἀεισηρὸν δρόμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἤρχισατε νὰ περιπατῆτε . . . .

Ἐκλινον μόνον τὴν κεφαλὴν. Νὰ μὲ φονεύσῃ ἠδύνάτο, ἀλλὰ νὰ μ' ἐξανάρκασθαι νὰ ὁμολῶσω . . . αὐτὸ δὲν ἦτο πρᾶγμα τῶν δυνάμεών του.

Ἐπὶ τινα λεπτά περιήρχετο εἰς τὸ δωμάτιον.

— Λοιπὸν, ἀκούσατε! ἤρχισε μὲ φωνὴν πολὺ ἡσυχυτέραν. Δὲν πρέπει νὰ πιστεύετε . . . νὰ μὴ φαναζοσθε . . . βλέπω, ὅτι μὲ σὲς πρέπει νὰ μετέρχεταί τις ἄλλους τρόπους . . . ἀκασετε λοιπὸν: Ἐννοῶ τὴν θέσιν σας. Ἐτρομάξατε, τὰ ἐχάσατε διὰ μιᾶς . . . συνέλθετε λοιπὸν πάλιν. Τὴν στιγμήν ταύτην δὲ σὲς φαίνομαι ὡς τὸν τέρας . . . ὡς τὸν τυραννόν· αὐτὸ ἐγὼ ζεύρω νὰ τὸ ἐκτιμῶσω. Ἀλλὰ φαντασθῆτε μίαν φορὰν τὸν ἑαυτὸν σας εἰς τὴν θέσιν μου: πῶς ἴσως νὰ μείνω 'ς ἓνα τέτοιο πρᾶγμα ἀδιάφορος καὶ νὰ μὴ παρασυρθῶ εἰς λέξεις ἀναρμήτους; Ἐν τοιοῦτος ἐγὼ σὲς ἀπέδειξα ἦδη, ὅτι δὲν εἶμαι τέρας, ὅτι καὶ ἐγὼ ἐχὼ καρδίαν. Ἀναλογισθῆτε μόνον πόσον περιποιητικὸς ἦμην πρὸς σὲς μετὰ τὴν ἀφίξίν μου εἰς τὸ κτήμα, καὶ ἀργότερα ἐπίσης — μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν — μέχρι τῆς ἀσθενείας τοῦ υἱοῦ μου. Δὲν θέλω νὰ περιαιτιολογίσω μὲ τὰς εὐεργεσίας μου, ἀλλὰ μοὶ φαίνεται, ὅτι αἱ τῆς ἐγνωμοσύνης ἔσπετε νὰ σὲς ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸν ἀεισηρὸν δρόμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἤρχισατε νὰ περιπατῆτε . . . .

Ἐκλινον μόνον τὴν κεφαλὴν. Νὰ μὲ φονεύσῃ ἠδύνάτο, ἀλλὰ νὰ μ' ἐξανάρκασθαι νὰ ὁμολῶσω . . . αὐτὸ δὲν ἦτο πρᾶγμα τῶν δυνάμεών του.

Ἐπὶ τινα λεπτά περιήρχετο εἰς τὸ δωμάτιον.

— Λοιπὸν, ἀκούσατε! ἤρχισε μὲ φωνὴν πολὺ ἡσυχυτέραν. Δὲν πρέπει νὰ πιστεύετε . . . νὰ μὴ φαναζοσθε . . . βλέπω, ὅτι μὲ σὲς πρέπει νὰ μετέρχεταί τις ἄλλους τρόπους . . . ἀκασετε λοιπὸν: Ἐννοῶ τὴν θέσιν σας. Ἐτρομάξατε, τὰ ἐχάσατε διὰ μιᾶς . . . συνέλθετε λοιπὸν πάλιν. Τὴν στιγμήν ταύτην δὲ σὲς φαίνομαι ὡς τὸν τέρας . . . ὡς τὸν τυραννόν· αὐτὸ ἐγὼ ζεύρω νὰ τὸ ἐκτιμῶσω. Ἀλλὰ φαντασθῆτε μίαν φορὰν τὸν ἑαυτὸν σας εἰς τὴν θέσιν μου: πῶς ἴσως νὰ μείνω 'ς ἓνα τέτοιο πρᾶγμα ἀδιάφορος καὶ νὰ μὴ παρασυρθῶ εἰς λέξεις ἀναρμήτους; Ἐν τοιοῦτος ἐγὼ σὲς ἀπέδειξα ἦδη, ὅτι δὲν εἶμαι τέρας, ὅτι καὶ ἐγὼ ἐχὼ καρδίαν. Ἀναλογισθῆτε μόνον πόσον περιποιητικὸς ἦμην πρὸς σὲς μετὰ τὴν ἀφίξίν μου εἰς τὸ κτήμα, καὶ ἀργότερα ἐπίσης — μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν — μέχρι τῆς ἀσθενείας τοῦ υἱοῦ μου. Δὲν θέλω νὰ περιαιτιολογίσω μὲ τὰς εὐεργεσίας μου, ἀλλὰ μοὶ φαίνεται, ὅτι αἱ τῆς ἐγνωμοσύνης ἔσπετε νὰ σὲς ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸν ἀεισηρὸν δρόμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἤρχισατε νὰ περιπατῆτε . . . .

Ἐκλινον μόνον τὴν κεφαλὴν. Νὰ μὲ φονεύσῃ ἠδύνάτο, ἀλλὰ νὰ μ' ἐξανάρκασθαι νὰ ὁμολῶσω . . . αὐτὸ δὲν ἦτο πρᾶγμα τῶν δυνάμεών του.

Ἐπὶ τινα λεπτά περιήρχετο εἰς τὸ δωμάτιον.

— Λοιπὸν, ἀκούσατε! ἤρχισε μὲ φωνὴν πολὺ ἡσυχυτέραν. Δὲν πρέπει νὰ πιστεύετε . . . νὰ μὴ φαναζοσθε . . . βλέπω, ὅτι μὲ σὲς πρέπει νὰ μετέρχεταί τις ἄλλους τρόπους . . . ἀκασετε λοιπὸν: Ἐννοῶ τὴν θέσιν σας. Ἐτρομάξατε, τὰ ἐχάσατε διὰ μιᾶς . . . συνέλθετε λοιπὸν πάλιν. Τὴν στιγμήν ταύτην δὲ σὲς φαίνομαι ὡς τὸν τέρας . . . ὡς τὸν τυραννόν· αὐτὸ ἐγὼ ζεύρω νὰ τὸ ἐκτιμῶσω. Ἀλλὰ φαντασθῆτε μίαν φορὰν τὸν ἑαυτὸν σας εἰς τὴν θέσιν μου: πῶς ἴσως νὰ μείνω 'ς ἓνα τέτοιο πρᾶγμα ἀδιάφορος καὶ νὰ μὴ παρασυρθῶ εἰς λέξεις ἀναρμήτους; Ἐν τοιοῦτος ἐγὼ σὲς ἀπέδειξα ἦδη, ὅτι δὲν εἶμαι τέρας, ὅτι καὶ ἐγὼ ἐχὼ καρδίαν. Ἀναλογισθῆτε μόνον πόσον περιποιητικὸς ἦμην πρὸς σὲς μετὰ τὴν ἀφίξίν μου εἰς τὸ κτήμα, καὶ ἀργότερα ἐπίσης — μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν — μέχρι τῆς ἀσθενείας τοῦ υἱοῦ μου. Δὲν θέλω νὰ περιαιτιολογίσω μὲ τὰς εὐεργεσίας μου, ἀλλὰ μοὶ φαίνεται, ὅτι αἱ τῆς ἐγνωμοσύνης ἔσπετε νὰ σὲς ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸν ἀεισηρὸν δρόμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἤρχισατε νὰ περιπατῆτε . . . .

Ἐκλινον μόνον τὴν κεφαλὴν. Νὰ μὲ φονεύσῃ ἠδύνάτο, ἀλλὰ νὰ μ' ἐξανάρκασθαι νὰ ὁμολῶσω . . . αὐτὸ δὲν ἦτο πρᾶγμα τῶν δυνάμεών του.

Ἐπὶ τινα λεπτά περιήρχετο εἰς τὸ δωμάτιον.

— Λοιπὸν, ἀκούσατε! ἤρχισε μὲ φωνὴν πολὺ ἡσυχυτέραν. Δὲν πρέπει νὰ πιστεύετε . . . νὰ μὴ φαναζοσθε . . . βλέπω, ὅτι μὲ σὲς πρέπει νὰ μετέρχεταί τις ἄλλους τρόπους . . . ἀκασετε λοιπὸν: Ἐννοῶ τὴν θέσιν σας. Ἐτρομάξατε, τὰ ἐχάσατε διὰ μιᾶς . . . συνέλθετε λοιπὸν πάλιν. Τὴν στιγμήν ταύτην δὲ σὲς φαίνομαι ὡς τὸν τέρας . . . ὡς τὸν τυραννόν· αὐτὸ ἐγὼ ζεύρω νὰ τὸ ἐκτιμῶσω. Ἀλλὰ φαντασθῆτε μίαν φορὰν τὸν ἑαυτὸν σας εἰς τὴν θέσιν μου: πῶς ἴσως νὰ μείνω 'ς ἓνα τέτοιο πρᾶγμα ἀδιάφορος καὶ νὰ μὴ παρασυρθῶ εἰς λέξεις ἀναρμήτους; Ἐν τοιοῦτος ἐγὼ σὲς ἀπέδειξα ἦδη, ὅτι δὲν εἶμαι τέρας, ὅτι καὶ ἐγὼ ἐχὼ καρδίαν. Ἀναλογισθῆτε μόνον πόσον περιποιητικὸς ἦμην πρὸς σὲς μετὰ τὴν ἀφίξίν μου εἰς τὸ κτήμα, καὶ ἀργότερα ἐπίσης — μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν — μέχρι τῆς ἀσθενείας τοῦ υἱοῦ μου. Δὲν θέλω νὰ περιαιτιολογίσω μὲ τὰς εὐεργεσίας μου, ἀλλὰ μοὶ φαίνεται, ὅτι αἱ τῆς ἐγνωμοσύνης ἔσπετε νὰ σὲς ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸν ἀεισηρὸν δρόμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἤρχισατε νὰ περιπατῆτε . . . .

Ἐκλινον μόνον τὴν κεφαλὴν. Νὰ μὲ φονεύσῃ ἠδύνάτο, ἀλλὰ νὰ μ' ἐξανάρκασθαι νὰ ὁμολῶσω . . . αὐτὸ δὲν ἦτο πρᾶγμα τῶν δυνάμεών του.

Ἐπὶ τινα λεπτά περιήρχετο εἰς τὸ δωμάτιον.

— Λοιπὸν, ἀκούσατε! ἤρχισε μὲ φωνὴν πολὺ ἡσυχυτέραν. Δὲν πρέπει νὰ πιστεύετε . . . νὰ μὴ φαναζοσθε . . . βλέπω, ὅτι μὲ σὲς πρέπει νὰ μετέρχεταί τις ἄλλους τρόπους . . . ἀκασετε λοιπὸν: Ἐννοῶ τὴν θέσιν σας. Ἐτρομάξατε, τὰ ἐχάσατε διὰ μιᾶς . . . συνέλθετε λοιπὸν πάλιν. Τὴν στιγμήν ταύτην δὲ σὲς φαίνομαι ὡς τὸν τέρας . . . ὡς τὸν τυραννόν· αὐτὸ ἐγὼ ζεύρω νὰ τὸ ἐκτιμῶσω. Ἀλλὰ φαντασθῆτε μίαν φορὰν τὸν ἑαυτὸν σας εἰς τὴν θέσιν μου: πῶς ἴσως νὰ μείνω 'ς ἓνα τέτοιο πρᾶγμα ἀδιάφορος καὶ νὰ μὴ παρασυρθῶ εἰς λέξεις ἀναρμήτους; Ἐν τοιοῦτος ἐγὼ σὲς ἀπέδειξα ἦδη, ὅτι δὲν εἶμαι τέρας, ὅτι καὶ ἐγὼ ἐχὼ καρδίαν. Ἀναλογισθῆτε μόνον πόσον περιποιητικὸς ἦμην πρὸς σὲς μετὰ τὴν ἀφίξίν μου εἰς τὸ κτήμα, καὶ ἀργότερα ἐπίσης — μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν — μέχρι τῆς ἀσθενείας τοῦ υἱοῦ μου. Δὲν θέλω νὰ περιαιτιολογίσω μὲ τὰς εὐεργεσίας μου, ἀλλὰ μοὶ φαίνεται, ὅτι αἱ τῆς ἐγνωμοσύνης ἔσπετε νὰ σὲς ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸν ἀεισηρὸν δρόμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἤρχισατε νὰ περιπατῆτε . . . .

Ἐκλινον μόνον τὴν κεφαλὴν. Νὰ μὲ φονεύσῃ ἠδύνάτο, ἀλλὰ νὰ μ' ἐξανάρκασθαι νὰ ὁμολῶσω . . . αὐτὸ δὲν ἦτο πρᾶγμα τῶν δυνάμεών του.

Ἐπὶ τινα λεπτά περιήρχετο εἰς τὸ δωμάτιον.

— Λοιπὸν, ἀκούσατε! ἤρχισε μὲ φωνὴν πολὺ ἡσυχυτέραν. Δὲν πρέπει νὰ πιστεύετε . . . νὰ μὴ φαναζοσθε . . . βλέπω, ὅτι μὲ σὲς πρέπει νὰ μετέρχεταί τις ἄλλους τρόπους . . . ἀκασετε λοιπὸν: Ἐννοῶ τὴν θέσιν σας. Ἐτρομάξατε, τὰ ἐχάσατε διὰ μιᾶς . . . συνέλθετε λοιπὸν πάλιν. Τὴν στιγμήν ταύτην δὲ σὲς φαίνομαι ὡς τὸν τέρας . . . ὡς τὸν τυραννόν· αὐτὸ ἐγὼ ζεύρω νὰ τὸ ἐκτιμῶσω. Ἀλλὰ φαντασθῆτε μίαν φορὰν τὸν ἑαυτὸν σας εἰς τὴν θέσιν μου: πῶς ἴσως νὰ μείνω 'ς ἓνα τέτοιο πρᾶγμα ἀδιάφορος καὶ νὰ μὴ παρασυρθῶ εἰς λέξεις ἀναρμήτους; Ἐν τοιοῦτος ἐγὼ σὲς ἀπέδειξα ἦδη, ὅτι δὲν εἶμαι τέρας, ὅτι καὶ ἐγὼ ἐχὼ καρδίαν. Ἀναλογισθῆτε μόνον πόσον περιποιητικὸς ἦμην πρὸς σὲς μετὰ τὴν ἀφίξίν μου εἰς τὸ κτήμα, καὶ ἀργότερα ἐπίσης — μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν — μέχρι τῆς ἀσθενείας τοῦ υἱοῦ μου. Δὲν θέλω νὰ περιαιτιολογίσω μὲ τὰς εὐεργεσίας μου, ἀλλὰ μοὶ φαίνεται, ὅτι αἱ τῆς ἐγνωμοσύνης ἔσπετε νὰ σὲς ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸν ἀεισηρὸν δρόμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἤρχισατε νὰ περιπατῆτε . . . .

Ἐκλινον μόνον τὴν κεφαλὴν. Νὰ μὲ φονεύσῃ ἠδύνάτο, ἀλλὰ νὰ μ' ἐξανάρκασθαι νὰ ὁμολῶσω . . . αὐτὸ δὲν ἦτο πρᾶγμα τῶν δυνάμεών του.

Ἐπὶ τινα λεπτά περιήρχετο εἰς τὸ δωμάτιον.

— Λοιπὸν, ἀκούσατε! ἤρχισε μὲ φωνὴν πολὺ ἡσυχυτέραν. Δὲν πρέπει νὰ πιστεύετε . . . νὰ μὴ φαναζοσθε . . . βλέπω, ὅτι μὲ σὲς πρέπει νὰ μετέρχεταί τις ἄλλους τρόπους . . . ἀκασετε λοιπὸν: Ἐννοῶ τὴν θέσιν σας. Ἐτρομάξατε, τὰ ἐχάσατε διὰ μιᾶς . . . συνέλθετε λοιπὸν πάλιν. Τὴν στιγμήν ταύτην δὲ σὲς φαίνομαι ὡς τὸν τέρας . . . ὡς τὸν τυραννόν· αὐτὸ ἐγὼ ζεύρω νὰ τὸ ἐκτιμῶσω. Ἀλλὰ φαντασθῆτε μίαν φορὰν τὸν ἑαυτὸν σας εἰς τὴν θέσιν μου: πῶς ἴσως νὰ μείνω 'ς ἓνα τέτοιο πρᾶγμα ἀδιάφορος καὶ νὰ μὴ παρασυρθῶ εἰς λέξεις ἀναρμήτους; Ἐν τοιοῦτος ἐγὼ σὲς ἀπέδειξα ἦδη, ὅτι δὲν εἶμαι τέρας, ὅτι καὶ ἐγὼ ἐχὼ καρδίαν. Ἀναλογισθῆτε μόνον πόσον περιποιητικὸς ἦμην πρὸς σὲς μετὰ τὴν ἀφίξίν μου εἰς τὸ κτήμα, καὶ ἀργότερα ἐπίσης — μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν — μέχρι τῆς ἀσθενείας τοῦ υἱοῦ μου. Δὲν θέλω νὰ περιαιτιολογίσω μὲ τὰς εὐεργεσίας μου, ἀλλὰ μοὶ φαίνεται, ὅτι αἱ τῆς ἐγνωμοσύνης ἔσπετε νὰ σὲς ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸν ἀεισηρὸν δρόμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἤρχισατε νὰ περιπατῆτε . . . .

Ἐκλινον μόνον τὴν κεφαλὴν. Νὰ μὲ φονεύσῃ ἠδύνάτο, ἀλλὰ νὰ μ' ἐξανάρκασθαι νὰ ὁμολῶσω . . . αὐτὸ δὲν ἦτο πρᾶγμα τῶν δυνάμεών του.

Ἐπὶ τινα λεπτά περιήρχετο εἰς τὸ δωμάτιον.

— Λοιπὸν, ἀκούσατε! ἤρχισε μὲ φωνὴν πολὺ ἡσυχυτέραν. Δὲν πρέπει νὰ πιστεύετε . . . νὰ μὴ φαναζοσθε . . . βλέπω, ὅτι μὲ σὲς πρέπει νὰ μετέρχεταί τις ἄλλους τρόπους . . . ἀκασετε λοιπὸν: Ἐννοῶ τὴν θέσιν σας. Ἐτρομάξατε, τὰ ἐχάσατε διὰ μιᾶς . . . συνέλθετε λοιπὸν πάλιν. Τὴν στιγμήν ταύτην δὲ σὲς φαίνομαι ὡς τὸν τέρας . . . ὡς τὸν τυραννόν· αὐτὸ ἐγὼ ζεύρω νὰ τὸ ἐκτιμῶσω. Ἀλλὰ φαντασθῆτε μίαν φορὰν τὸν ἑαυτὸν σας εἰς τὴν θέσιν μου: πῶς ἴσως νὰ μείνω 'ς ἓνα τέτοιο πρᾶγμα ἀδιάφορος καὶ νὰ μὴ παρασυρθῶ εἰς λέξεις ἀναρμήτους; Ἐν τοιοῦτος ἐγὼ σὲς ἀπέδειξα ἦδη, ὅτι δὲν εἶμαι τέρας, ὅτι καὶ ἐγὼ ἐχὼ καρδίαν. Ἀναλογισθῆτε μόνον πόσον περιποιητικὸς ἦμην πρὸς σὲς μετὰ τὴν ἀφίξίν μου εἰς τὸ κτήμα, καὶ ἀργότερα ἐπίσης — μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν — μέχρι τῆς ἀσθενείας τοῦ υἱοῦ μου. Δὲν θέλω νὰ περιαιτιολογίσω μὲ τὰς εὐεργεσίας μου, ἀλλὰ μοὶ φαίνεται, ὅτι αἱ τῆς ἐγνωμοσύνης ἔσπετε νὰ σὲς ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸν ἀεισηρὸν δρόμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἤρχισατε νὰ περιπατῆτε . . . .

Ἐκλινον μόνον τὴν κεφαλὴν. Νὰ μὲ φονεύσῃ ἠδύνάτο, ἀλλὰ νὰ μ' ἐξανάρκασθαι νὰ ὁμολῶσω . . . αὐτὸ δὲν ἦτο πρᾶγμα τῶν δυνάμεών του.

Ἐπὶ τινα λεπτά περιήρχετο εἰς τὸ δωμάτιον.

τὸ εὐρήτη — ἴσως τὸ ἔχετε μάλιστα ἤδη εἰς χεῖράς σας. Ὅσον ἀφορᾷ ἐμὲ, ἐγὼ ὡς πατὴρ καὶ ὡς κεφαλὴ τῆς οἰκογενείας οὐδένα βέβαια αὐστηρῶς νὰ ἐπιτηρῶ τὰ πάντα — αὐτὸ εἶνε τὸ καθῆκόν μου. Ἀλλὰ δὲν εἶμαι μόνον πατήρ· καὶ ἐγὼ εἶμαι ἀνδρῶπος· καὶ αὐτὸ τὸ ζεύρετε. Βέβαια εἶμαι πρακτικὸς ἀνδρῶπος καὶ ὡς τοιοῦτος δὲν δύναμαι νὰ ὑποφέρω φυσικῶς τοιαύτας ἀνοησίας δι' αὐτὸ πρέπει νὰ βγάλετε ἀπὸ τὸ κεφάλι σας αὐτὰς τὰς τερατώδεις ἐλπίδας, διότι αὐταὶ καμμίαν πλέον δὲν ἔχουν σημασίαν. Περὶ τῆς ἀνηθικότητος τοῦ διαβήματος δὲν θέλω κἂν νὰ ἐμιλήσω . . . τὸ πρᾶγμα τοῦτο καὶ σὲς ἢ ἴδια δὰ τὸ ἐννοήσατε, ἅμα συνέληθητε εἰς τὸν ἑαυτὸν σας. Χωρὶς νὰ ἐπανέθω, σὲς λέγω ὅτι ἐγὼ δὲν ἠδελον περιορισθῆ εἰς ὅσα ἔκαμα διὰ σὲς· ἡμῖν πάντοτε ἔτοιμος — καὶ εἶμαι καὶ τώρα ἀκόμη — νὰ σὲς λάβω ὑπὸ τὴν προστασίαν μου, νὰ ἐξασφαλίσω τὴν καλὴν σας, νὰ καταστήσω τὸ μέλλον σας ἐντελῶς χωρὶς φροντίδας· διότι γνωρίζω νὰ ἐκτιμῶσω τὴν ἀξίαν σας· ἀποδίδω δὲ τὰ δίκαια εἰς τὰ προτερήματά σας καὶ τὴν φρονιμάδα σας, καὶ τέλος — (εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὁ Συμεὼν Ματθαίου ἔκρινεν ὀλίγον κλησιώτερον πρὸς ἐμὲ) — ἔχετε κατὰ ῥαταία, ὥστε νὰ πῶ τὴν ἀλήθειαν . . . βέβαια εἶμαι τώρα 'στὰ χρόνια μου, ἀλλὰ νὰ μείνη κανεὶς ἐμπροσθέν των ὄλων ἀδιάφορος . . . τὸ ἐννοῶ . . . αὐτὸ εἶνε δύσκολον, εἶνε πραγματικῶς δύσκολον . . . .

Φρόνη μὲ καταλάβεν εἰς τοὺς λόγους τούτους. Σχεδὸν δὲν ἐπίστευον εἰς τὰ ὅσα μου. Κατ' ἀρχὰς ἐνόμιζον ὅτι ὁ Συμεὼν Ματθαίου ἤθελε νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν καριέτησίν μου, ἤθελε νὰ μοὶ προσφέρῃ „ἀποζημιώσιν“ τινὰ . . . Ἀλλ' αὐτοὶ οἱ λόγοι! Οἱ ὄφθαλμοὶ εἶχον βαθμυθῶν συνειδέσει εἰς τὸ σκοτὸς καὶ τώρα ἠδυνάμην νὰ ἴδω καθαρῶς τὸ πρόσωπον τοῦ Συμεῶν Ματθαίου. Ἐμεῖθια τὸ γερωνικὸν ἐκεῖνο πρόσωπον, καὶ τὸ τέρας ἐκεῖνο ἐπήγγαινε καὶ ἤρχετο ἐμπροσθέν μου μὲ βραχέα βήματα . . . .

— Λοιπὸν πῶς εἶνε τὰ πρᾶγματα; ἠρώτησεν ἐπὶ τέλους. Σῶς ἀρέσει ἢ προσφρά μου;

— Προσφρά . . . ; ἐπανέλαβον ἐγὼ ἀκούσιως . . . Ὅτε τὸ παραμυθρὸν εἶχον ἐννοῆσει.

Ὁ Συμεὼν Ματθαίου ἐξερράγη εἰς γέλωτα . . . καὶ πραγματικῶς, εἰς τὸν ἰδιάζοντα αὐτοῦ ἀποτρόπιον ἐκεῖνον καὶ δὲν γέλωτα.

— Αἱ δὲ βέβαια! ἀνεφώνησε. Σῶς τὰ νέα κορίτια — ἐδιώρρωσε τὴν φρόσιν του — σὲς αἱ νέα κορίτια ἐνεκρίθητε οἳ μόνον τοὺς νέους· αὐτοὶ μπαίνουν 'στὸ κεφάλι σας 'ς τὸν στοιχίαν . . . καὶ τίποτε περισσώτερον! Χωρὶς ἐρωτα δὲν ἠμπορεῖτε πλέον νὰ ζῆσετε! Φυσικά, καὶ πόως θέλει τὸ ἐναντίον; Αἰμπρὸ πρᾶγμα εἶνε αὐτὴ ἡ νεότης! Πλῆθ μόνον οἱ νέοι ἄρα γὰρ ἴσως νὰ ἠγαπήσουν; Σῶς διαβεβαίω, ὅτι πολλῶν ἠλικιωμένων ἀνδρῶν ἡ καρδίαν πάλλει θερμότερον παρὰ τὴν τῶσον θερμοκεφάλων νέων . . . . Καὶ ἅμα μίαν φορ

λέξει „προφρονά“; . . . . . Άμέσως, αυτήν την στιγμή ἀψόσε με ν ἀπέλυτο.

Και ἐπρωχώρασα πρὸς τὴν θύραν.
— Ά, ἔστη λοιπόν! Τώρα ἔμορφε νὰ ἀμύλησῃ! εἶπεν ὁ Συμεὼν Μανθαϊόβιτις καταληφθεὶς πάλιν ὑπὸ λύσης, ἀλλὰ μὴ τολμῶν νὰ πλησιάσῃ πρὸς ἐμέ . . . . . Στάσου οὐ νὰ ἰδῆς . . . . . Κύριε Ῥάτις, Κύριε Διαμιανὲ Ῥάτις, εἰσελάθετε!

Ἡ θύρα τῆς αἰθούσης τοῦ σφαιριστηρίου, ἧτις εὐρίσκειτο ἀπέναντι ἐκείνης δι' ἧς εἶχαν ἐγὼ εἰσελθεῖν, ἠνοιχθῆ βίαιως καὶ ἐνεφανίσθη ὁ πατριὸς μου κρατῶν φῶς εἰς ἀμφοτέρους τὰς χεῖρας. Τὸ ἀμφοτέρωθεν φωτισόμενον στρογγύλον καὶ ἐρυθρὸν πρόσωπόν του ἀπῆστραπεν ἐν τῷ θριάμβῳ τῆς κεκορεσμένης ἐκδικήσεώς του, ἐν τῇ δουλικῇ χαρῇ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ αἰσχροῦ αὐτοῦ κατορθώματος . . . . . Ὁ, αἰετὸς τοῦς δυσεἰδῆς λευκοῦς ὀφθαλμοῦς πότε πλέον νὰ παῦσω τοῦ νὰ τοὺς βλέπω!

— Συλλάβετε ἄμέσως τὴν κόρην ταύτην! ἀνεφώνησεν ὁ Συμεὼν Μανθαϊόβιτις στρεφόμενος πρὸς τὸν κύριον Ῥάτις καὶ θεωνόν ἐμὲ διὰ τῆς τρεμύσεως χερσῶν του. Πήγαίνε την εἰς τὴν κωτοικίαν σου καὶ κλίσθη την εἰς ἐν δωμάτιον . . . . . ὥστε . . . . . νὰ μὴ ἔμπορῃ οὐτε δάκτυλον νὰ κινήσῃ, νὰ μὴ ἔμπορῇ οὐτε μὴτῆ νὰ τὴν πλησιάσῃ! . . . . . μέχρι νεωτέρας διαταγῆς! Νὰ καρφώσῃς καὶ τὸ παράθυρον, ἀν ἦν ἀνάγκη! Ἡ κεφαλή σου θὰ μοι ἦν ἐγγύθους δι' αὐτήν!

Ὁ κύριος Ῥάτις ἔθηκε τὰ χεῖρά ἐπὶ τοῦ σφαιριστηρίου, ὑπεκλίθη πρὸ τοῦ Συμεὼν Μανθαϊόβιτις μέρβι τῆς ὀφύσεως καὶ προέβη πρὸς ἐμέ, σαρκαστικῶς μειδιῶν καὶ μὲ κλονούμενα βήματα. Τσιουτοτρόπως ἐφέρεται καὶ ἡ γαλὴ πρὸς τὸν ποντικόν, εἰς ὃν οὐδαμῶδες παρουσιάζεται σωστικὴ τις διέξοδος. Ὅλη ἡ τὸλμη μου μὲ εἶχε πάλιν ἐν τῷ ἄμα ἐγκαταλίπει. Τὸ ἤθευρον ἐπὶ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἦτον ἱκανὸς νὰ μὲ κωτιψῆ. Ἐτρεμον, πρὸς ἐντροπήν μου, πρὸς αἰσχρὸς μου πρέπει νὰ τὸ εἶπω, ἔτρεμον ἐνώπιον τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

— Δοιπὸν δεσποσύνη, ἤρξισε λέγων ὁ κύριος Ῥάτις, λάβετε, παρακαλῶ, τὸν κόπον νὰ μὲ συνοδεύσῃτε!

Βραδέως μ' ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ βραχίονος. Ἐνόησεν ὅτι δὲν ἤθελον ἀντιστῆ. Ἐπρωχώρασα πρὸς τὴν θύραν. Τὴν στιγμήν ἐκείνην δὲν ἐσκεπτόμην ἄλλο τι παρὰ μόνον πῶς ν' ἀπομακρυνθῶ ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον ἀπὸ τοῦ Συμεὼν Μανθαϊόβιτις.

Ἄλλ' ὁ ἀπεχθὴς γέρον ἐτρεξε κατέπινε μας ὁ Ῥάτις μ' ἐσταμάτησε καὶ ἔστρεψε τὸ πρόσωπόν μου πρὸς τὸν προστάτην του.

— Ά! ἀνέκραξεν οὕτως ἀπειλῶν με διὰ τοῦ γρόνθου του. Ά! εἶμαι ὁ ἀδελφός — τοῦ ἀδελφοῦ μου; Δεσμοὶ αἵματος, αἰ; Πῶς; Τὸν ἐξἄδελφον ὁμῶς ἔμπορῶν νὰ τὸν πανδρευθῶν; Μποροῦν; Πῶς; Σὺ, πῆγαίνε την! προσέβηκε στραφεὶς πρὸς τὸν θετὸν μου πατέρα. Καὶ ἀκούεις, Ἄνοιξε καλά τὰ ῥάτια καὶ τ' αὐτὰ σου! Καὶ τὸ παραμυθρὸν ἀν ἀκούσῃς; ἡ τιμωρία θὰ ἦν παραδειγματωχ . . . ἐμπρός!

Ὁ κύριος Ῥάτις μὲ ἀδήγησεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Ὅτε διαβαίνονμεν τὴν αἴλην, οὐδεμίαν λέξιν ἀπέτεινε πρὸς ἐμέ, ἀλλ' ἐξακολουθητικῶς ἐγγέλα κατ' ἰδίαν. Ἐκλείεις τὰς θύρας καὶ τὰ παραθυρόφυλλα καὶ ὑπεκρίθη ὅτι ἤθελε ν' ἀποσυρθῆ· ἐν τούτοις ἐστράφη πάλιν ὀπίσω, ὑπεκλίθη πρὸ ἐμοῦ, ὥπως εὐλογῶν προσηγομένως πρὸ τοῦ Συμεὼν Μανθαϊόβιτις, μέχρι τῆς ὀφύσεως καὶ ἐξερράγη εἰς ἀκράτητον καὶ σαρκαστικὸν γέλωτα.

— Καλὴ νύκτα, χαριτωμένη βασυλοπούλα! ἐφώνησεν ὑποκόπως. Ἄχ, τί κρῖμα νὰ μὴ ἐπιτύχῃς ἐστὸ φάρμακον τοῦ εὐγενεοῦς πρίγκηπος! Τὸ σχεδὸν αὐτὸ κατ' ἐαυτὸ δὲν ἦτο βλακώδες. Ἄλλως αὐτὸ ἄς χρησιμεύσῃ ὡς μικρὸν μάθημα διὰ τὸ μέλλον· καμμίαν ἀλλολογραφίαν! Χῶ . . . χῶ . . . χῶ! Καὶ τί λαμπρὰ ποῦ ἔγινεν ὅλη ἡ ὑπόθεσις!

Ἀπεμακρύνθη, αἰφνης ὁμῶς πάλιν προέβαλε τὴν κεφαλὴν του διὰ τῆς θύρας.

— Δοιπὸν, σὲ ἐλησμόνησα; Αἰ; Ἐκράτησα τὸν λόγον μου ἢ ὄχι; Χῶ . . . χῶ . . . χῶ!

Ἡ κλεῖς ἐξέπεμφε τριγμὸν ἐν τῷ κλειθρῷ καὶ κατόπιν ἐπεκράτησε τελεία σιγή! Ἀνέπνευσα ἐλευθέρως. Εἶχον φοβηθῆ μὴ δέσῃ τὰς χεῖράς μου — ἀλλ' αὐταὶ ἦσαν ἐλεύθεραι — ἦσαν ἰδικαί μου. Ἐν τῷ ἄμα ἀπέκοφα τὸ μετέδωκεν σχοινίον ἀπὸ τοῦ προῖνού μου ἐνδύματος, ἐσχημάτισα βρόχον δι' αὐτοῦ καὶ ἤμην ἔτοιμος νὰ βίβω αὐτὸν περὶ τὸν τράχηλόν μου . . . ἀλλ' ὄχι! Ἐρωφα πάλιν ταχέως τὸ σχοινίον μακράν μου καὶ εἶπον μεγαλοφώνως: Ἄδεν πρέπει νὰ δοκιμάσουν αὐτήν τὴν εὐχαριστήσιν! Καὶ πραγματικῶς δὲν εἶνε μυρία τοῦτο; Δύναμαι νὰ διαδέσω τὰ τῆς ζωῆς μου χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ ὁ Μιχαῖλ, τῆς ζωῆς, ἡ ὁποία εἰς αὐτὸν καὶ μόνον ἀνήκει; Ὅχι, δῆμοι, ὄχι! Ἀκόμη δὲν ἐκερδήσατε τὸ παιγνίδι! Αὐτὸς θὰ μὲ σώσῃ, δὴ μὲ ἀποσύρῃ ἀπὸ τὴν κλάσιν αὐτὴν ἐδῶ, αὐτὸς . . . Ὁ Μιχαῖλ μου!

Τότε ὁμῶς ἐνεθυμώθην ὅτι καὶ αὐτὸς ἦτο περιορισμένος . . . καὶ ἔπεσα κατὰ πρόσωπον ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἤρχισα νὰ κλαῖω, πικρῶς νὰ θρηνῶ.

Μόνη δὲ ἡ ἰδέα, ὅτι ἴσως ὁ βασιανιστὴς μου ἴσταται ἔξω τῆς θύρας καὶ ἀκοράζεται καὶ θριαμβεῖται, μ' ἔκαμε νὰ κρατήσω τὰ δάκρυά μου . . . .

Εἶμαι καταβεβλημένη. Ἀπὸ πρώτας ᾄθῃ γράφω καὶ τώρα ἔγινεν ἔσπερα. Ἄν ὁμῶς ἀπῆθ' ἀφήσω κατὰ μέρος τὰ φύλλα ταῦτα, γνωρίζω ὅτι δὲν θὰ κατορθώσω νὰ λάβω ἐκ δευτέρου τὴν γραφίδα . . . Ὁ, ἀστεῖον λοιπὸν ταχέως πρὸς τὸ τέλος. Ἐπίσης θὰ ἴτω ἀνωτέρον τῶν δυνάμεών μου νὰ διηγηθῶ ὅλα τὰ βασάνά μου, ὅσα ὑπέστην μετὰ τὴν φοβεράν ἐκείνην ἡμέραν.

Μετ' ὀλίγον καιρὸν μὲ ἀπήγαγον ἐντὸς κλεισιμένης ἀμάξης εἰς τινα ἀπομακρυσμένον ἀγορικὸν οἰκίσκον. Μ' ἔδεσαν ἐν μέσῳ ἀγορικῶν ἀνθρώπων καὶ μ' ἐκράτησαν ἐπὶ ἕξ ὀλοκλήρους ἐβδομάδας περιορισμένην. Οὐδέ μίαν κἀν στιγμήν ἤμην μόνη.

Μόλις μετὰ παρέλευσιν ἀρκετοῦ χρόνου ἔμαθον, ὅτι ὁ πατριὸς μου, ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ Μιχαῖλ ἡμῶς τοὺς δύο μᾶς περιεκύλισε διὰ κατασκήπων καὶ τὸν ὑπηρετήν, ὅστις μοι ἔφερε τὴν σημεῖωσιν τοῦ Μιχαῖλ· εἶχε θαροδοχηθεῖ. Ἐπίσης ἔμαθον, ὅτι τῇ ἐπαύριον συνέβη μετὰ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς του φοβερά καὶ κλαν βορυβυδῆς διένεξις. Ὁ πατήρ του δὲν εἶχε καταρῶσθῃ. Ὁ Μιχαῖλ ὁμῶς εἶχεν ὀρεισθῆ οὐδέποτε πλέον νὰ θέσῃ πῶδα εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον καὶ ταυτοχρόνως ἐπανεκάμφεν εἰς Πετροῦπολιν. Εἰς τὸν λακκὸν ὅμως, ὃν εἶχε σκάψῃ δι' ἐμέ ὁ κύριος Ῥάτις, ἔπεσεν αὐτὸς ὁ ἴδιος. Ὁ Συμεὼν Μανθαϊόβιτις τῷ ἐδήλωσεν, ὅτι ἦτον ἀδύνατον πλέον εἰς τοιαύτας περιστάσεις νὰ μὴν εἰς τὸ κτήριόν του μακρότερον χρόνον καὶ νὰ τὸ διευθύνῃ. Ἐνε φανερὸν ὅτι αἱ ὑπηρεσίαι, αἰτινες οὐδένα παρέχουσι καρπὸν εἰς τὸν αὐθόνην, συνήθως δὲν ἀνταμείβονται. Καὶ ἔπειτα ἦτον ἀνάγκη νὰ εὐρεθῆ καὶ εἰς ἄλλος ὑπεύθυνος διὰ τὸ γεννηθὲν „σκάβδαλον“. Ὅπως δῆποτε ὁμῶς ὁ Συμεὼν Μανθαϊόβιτις ἐσκεπτόμενος κατ' ἄλλον τρόπον τὸν μεγαλόφρονά ἀπέναντι τοῦ κυρίου Ῥάτις· τῷ παρέσχε τὰ μέσα νὰ μετοικήσῃ εἰς Μόσχαν καὶ ἐκεῖ νὰ ἐγκατασταθῆ. Πρὸ τῆς εἰς Μόσχαν ἀναχωρήσεως μὲ μετέφερον πάλιν εἰς τὸ οἰκίμμά μου, ἀλλ' ἐξηκολούθουν ὁμῶς αὐστηρῶς νὰ μ' ἐπιτηροῦσιν. Ἡ ἀπάθεια τῆς „καλῆς“ θέσεως, τὴν ὁποίαν ὁ θετὸς μου πατήρ, ἄχριν ἐμοῦ ὑπέστη“ παρῶθεν ἔτι μᾶλλον τὴν κατ' ἐμοῦ πικρίαν του.

— Καὶ ποῖον τάχα ἠθέλησεν αὐτὸς νὰ τρομάξῃ; ἔλεγεν ὠρῶμενος σχεδὸν ἐκ τῆς λύσης. Αὐτὸ μόνον ἠθέλα νὰ ἔξωρῶ! Βέβαια ὁ γέρον εἶχε πλέον ἀνάθει, δι' αὐτὸ ἐβρίσθηκε πολὺ καὶ ἔπεσεν ἔξω. Τώρα πλέον τοῦ τόσοσιν προσεβλήθῃ ἡ φιλονεικία του, φυσικὰ ἡ βλάβη δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐπανορθωθῆ. Ἄν ἤθελεν ὁμῶς περιμεῖναι ἀκόμη μερικὰς ἡμέρας, ἡμέρας δὴ εἶχονμεν τώρα ἐπιτύχει τὸν σκοπὸν μας τὸν τρόπο. Στῆς δὲν θὰ ἐκάθησθε τώρα ἔσθ' κρῖμα καὶ ἐγὼ θὰ ἔμενον ἐκεῖ ὅπου ἤμην! Αὐτὸ ὁμῶς εἶνε! Αἱ γυναῖκες ἔχουν μακρὰ μαλλιά καὶ κοντὸ μυαλό! Ἄλλὰ μὲ τὴν ἴσχυομαι! Ἀπὸ οἷς, ὅπως καὶ ἂν ἔχη, ἐγὼ θὰ πάρω τὸ μερικὸν μου, καὶ ἐκείνος ὁ ἐρωτόληπτος μπουφος — (δι' αὐτοῦ ὑπηνίσσετο τὸν Μιχαῖλ) — ἐκείνος θὰ μὲ θυμᾶται ὅλη του τὴ ζωή!

Ἡμην φυσικῶς ἠναγκασμένη νὰ καταπίω ὅλας αὐτὰς τὰς προσβολὰς. Τὸν Συμεὼν Μανθαϊόβιτις οὐδέποτε πλέον ἐπανέειδον. Πολλὸν τὸν εἶχε ταρᾶσει, εἰς τὴν ὀργὴν του ἀπέπεμφε τὸν υἱόν του. Ἡδᾶνετο ἀρὰ γε μεταμέλειαν ἢ ἤθελεν — ἕπερ καὶ πιθανώτερον — νὰ μὲ δεσμεύσῃ διὰ παντὸς εἰς τὸν οἶκόν μου, εἰς τὴν οἰκογένειάν μου (οἰκογένειάν μου!) . . . τέλος πάντων μοι παρεχώρησε σύνταξιν, ἡ ὁποία τῇ μεσολαβήσει τοῦ κυρίου Ῥάτις ἔπεπε νὰ μοι χορηγηθῆ ἕως οὗ ὑπανδρευθῶ. Τὴν ταπεινωτικὴν αὐτὴν ἐλεημοσύνην, τὴν σύνταξιν ταύτην λαμβάνω μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης — δηλαδή ὁ κύριος Ῥάτις τὴν λαμβάνει ἀντ' ἐμοῦ.

Ἐγκαταστάθηνεν εἰς Μόσχαν. Εἰς τὸ ὄνομα τῆς δυστυχέως μητρός μου ὀρκίζομαι ὅτι οὐτε δύο ἡμέρας, οὐτε κἀν δύο ὥρας θὰ ἔμενον εἰς τὴν πόλιν μετὰ τοῦ θετοῦ πατρὸς μου . . . ὁ δὲ ἐδραπέτευον χωρὶς νὰ ἤξεύρω ποῦ . . . ἴσως θὰ ἐπήγαγον εἰς τὴν ἀστυνομίαν· θὰ ἔπιπτον εἰς τοὺς πόδας τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ, τῶν γερουσιαστῶν, δὴ ἔκαμον πᾶν ἄλλο ὅτι δῆποτε τέλος πάντων μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἀπαλλαγῶ τῶν περὶ ἐμέ, ἀν ἡ προηγούμενη θαλαμηπόλος μου τὴν στιγμήν τῆς ἀναχωρήσεώς μου δὲν κατάρθωνε νὰ μοι διαβίβασῃ κρυφίως ἐπιστολήν τοῦ Μιχαῖλ. Ὁ! ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη! Ποσάκις ἀνέγωνα ἐκάστην αὐτῆς γραμμὴν, ποσάκις τὴν κατεμάκρυθα διὰ φιλημάτων! . . . Ὁ Μιχαῖλ μὲ παρῶστυνε νὰ μὴ χάσω τὸ θάρρος μου, νὰ ἐπιζῶ καὶ νὰ ἔχω στερρὰν πεποιθῆσιν εἰς τὸν ἀμείνωτον ἔρωτά του· μοι ὠρῶκετο ὅτι εἰς οὐδὲν ἄλλο πλάσμα θ' ἀφωσιωθῆ, ὑπέσχετο νὰ ὑπερηγάθῃσῃ ἐλα τὰ ἐμπόδια, προδιεχάρασεν εἰκόνα τοῦ μέλλοντός μου καὶ μοι ἀπέτεινε τὴν μίαν καὶ μόνην παράκλησιν· νὰ ὑπομένω ἀκόμη ἐπὶ ὀλίγον καιρὸν καὶ νὰ ἐπιζῶ.

Καὶ ἀπεφάσινα νὰ ἐπιζῶ καὶ νὰ πάσχω. Ἄχ, καὶ εἰς τί δὲν ἤθελον συνανέσει, τί δὲν ἤθελον εὐχαριστῶς ὑποστῆ, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἐτελέσω τὴν θέλησίν του! Τὴν ἐπιστολήν ταύτην εἶχον ὡς φυλακτόν, ὡς πολικόν μου ἀστέρα, ὡς ἀγκυραν τῶν ἐλπίδων μου. Καὶ ὁσάκις ὁ θετὸς μου πατήρ ἤρχισε νὰ μὲ βασανίζῃ καὶ νὰ μὲ προσβάλῃ, ἔδετον τὴν χεῖρά

ἐπὶ τοῦ στηθούς μου (. . . ἐκεῖ ἔφερον τὸ φυλακτιόμν μου) — καὶ ἐλησύνουν τὰ πάντα καὶ μόνον ἐμειδίων. Καὶ ὅση περισσότερον ὁ κύριος Ῥάτις μὲ ὄρισε καὶ μ' ἐλευάσει, τόση καλλίτερον ἠθονάμην τὸν ἑαυτόν μου. Τὸ παρετήρησα τέλος ἐκ τῶν βλεμμάτων του, ὅτι ἤρχισε νὰ ἀμφιβάλῃ περὶ τῆς ὑγιούς καταστάσεως τῶν φρενῶν μου . . . .

Τὴν πρώτην ταύτην ἐπιστολήν ἠκολούθησε καὶ δευτέρα μᾶλλον χαρμόσυνος καὶ πλήρης ἐλπίδων . . . ὁ Μιχαῖλ μ' ἔγραπεν ἐν αὐτῇ περὶ ταχέως συναντήσεως. Ἄχ, καὶ ἀντὶ νὰ ἐπανιδώμεν ἀλλήλους ἠγέρθη μίαν φοβεράν πρῶταν . . . καὶ εἶδον πάλιν ἐρχόμενον πρὸς ἐμὲ τὸν κύριον Ῥάτις, καὶ πάλιν ἔχοντα τὸ πρόσωπον ἀπαστράπτον ἐκ θριαμβευοῦσης χαρῆς καὶ θαυμάσια μοι ἕνα ἀριθμόν τοῦ „Ἀπομύχου“ μὲ τὴν εἰδήσιν, ὅτι ὁ ἀξιοματικὸς τῆς φρουρῆς Μιχαῖλ Κολτὸβσκιος ἀποθανὼν διεγράφη τοῦ στρατιωτικοῦ καταλόγου!

Τί πρέπει ἄλλο νὰ προσέσω; Ἐγὼ παρέμεινα μετὰ τῶν ζώντων καὶ κατήκουν ὡς καί πρότερον παρὰ τῷ κυρίῳ Ῥάτις. Μ' ἐμίσει ὁσον καὶ προηγούμενος — τώρα μάλιστα ἐπι περισσότερον, διότι παραπλοῦ μοι εἶχεν ἀποκαλύψῃ τὴν μαύρην ψυχὴν του καὶ τούτο δὲν ἤδυνάτο νὰ μοι τὸ συγχωρήσῃ. Τὰ πάντα ὁμῶς μοι ἦσαν ἀδιάφορα. Εἶχον κατανῆσι, οὕτως εἶπεν, ἀναλόγητος. Αὐτὴ ἡ ἰδέα μου τύχη δὲν ἐνεῖχε πλέον ἐπιθαμῶν τινος. Περὶ ἐκείνου μόνον ἐσκεπτόμην, ἐκείνου μόνον τὴν ἀνάμνησιν ἐτήρουν . . . ἄλλην ἀσχολίαν, ἄλλην χαρὰν δὲν εἶχον οὐτε ἤδελον νὰ ἔχω. Ὁ ἀτυχῆς μου Μιχαῖλ εἶχεν ἀποθάει φέρων τὸ ὄνομά μου

εἰς τὰ χεῖρά του. Ἐπῆρθε τις ἀφοσιωμένος εἰς αὐτὸν καὶ ἔδωκ μάχῃ του εἰς τὸ κτήμα μοὶ ἀνεκόνισε τοῦτο. Τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ θετὸς πατήρ μου ἐνεμφυθῆ τὴν Ἐλεονώραν Καρποβίαν. Μετ' ὀλίγον ἀπέθανε καὶ ὁ Συμεὼν Μανθαϊόβιτις. Τὴν δι' ἐμὲ ὀρισθῆσαν σύνταξιν εἶχεν ἐπικυρῶσει καὶ αἰσῆσει μάλιστα ἐν τῇ διαθήκῃ του. Ἐν ἡ περιπτώσει ἐγὼ ἀποθάων, λέγεται ἐν τῇ διαθήκῃ, ἡ σύνταξις αὐτῆ μεταβαίνει εἰς τὸν κύριον Ῥάτις.

Παρῆλθον δύο, τρία . . . ἔξ, ἐπτά ἐτη . . . Ὁ βίος μου παρήχρτο, διέφρεε . . . καὶ ἐγὼ ἔβλεπον μόνον ὅτι διέφρεε . . . Ὅθου κατὰ τὴν παιδικὴν μας ἡλικίαν ἀνεγείρομεν ἐπὶ τῆς ὀχθρῆς τοῦ βύρακος πρόχωμα ἐξ ἄμμου καὶ παντοειδέως προσπαθοῦμεν νὰ ἐμποδίσωμεν μὴ τὸ ἕδωρ εἰς εἰσχώρησιν χωρὶς καὶ κατασκάψῃ τὸ πρόχωμα. Καὶ ὁμῶς μετ' ὅλα ταῦτα ἐκείνο ἐπὶ τέλους εἰς χωρὴ καὶ ἡμέρας κατόπιν παραιτούμεθα πάσης ἐνεργείας καὶ φροντίδος, ἀν' ἐναντίας μάλιστα μὴς προσενῆ εὐχαριστήσιν νὰ βλέπωμεν πῶς ὅλον τὸ συσσωρευθὲν καὶ στάσιμον ὕδωρ χύνεται καὶ ἐκρέει μέρβι τῆς τελευταίας σταγόνας . . . .

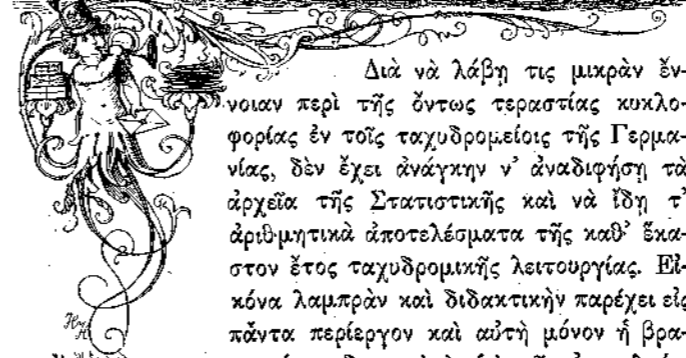
Ὅθου καὶ ἐγὼ διῆγον τὸν βίον μου, ὅτε τέλος νέα καὶ ἀπροσδόγητος ἀκτίς φωτός . . . .

Ἐδῶ ἑπερατοῦντο αἱ σημεῖωσεις. Τὰ ἐπόμενα φύλλα εἶχον ἀποκοπῆ καὶ γραμμαῖαι τινες, ἐν πάσῃ περιπτώσει αἱ ἐλλείπουσαι λέξεις τῆς τελευταίας προτάσεως, ἦσαν διὰ μελάνης ἀποσβεσμένα.

[Κατὰ τὸν Τουρνίμπου.]

(Ἐπειτα συνέχεται.)

ΤΟ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΕΜΑΤΩΝ.

Διὰ νὰ λάβῃ τις μικρὰν ἐνηνοιαν περὶ τῆς ὄντως τεραστίας κυκλοφορίας ἐν τοῖς ταχυδρομείοις τῆς Γερμανίας, δὲν ἔχει ἀνάγκη ν' ἀναδιψῆσι τὰ ἀρχεῖα τῆς Στατιστικῆς καὶ νὰ ἴδῃ τ' ἀριθμητικὰ ἀποτελέσματα τῆς καθ' ἕκαστον ἐτος ταχυδρομικῆς λειτουργίας. Εἰκόνα λαμπρὰ καὶ διδασκτικὴν παρέχει εἰς πάντα περιεργῶν καὶ αὐτῇ μόνον ἡ βραχυχρόνιος διαμονὴ ἐν ἐνὶ τῶν ἀποτελούντων τὴν μεγάλην συσκευὴν στοιχειῶν, οὕτως δὲ εὐκόλως δύναται νὰ κατανοήσῃ τὴν κολοσσίαν ἐργασίαν, τὴν ὁποίαν ἐκτελεῖ ἅπαν τὸ ταχυδρομικὸν σύμπλεγμα. Ἐντὸς ἐνὸς καὶ μόνου λεπτοῦ, ἡμέρας τε καὶ νυκτός, τὸ γερμανικὸν ταχυδρομεῖον ἐξαποστέλλει 3000 περίπου ἐπιστολάς, 1080 ἐφημερίδας, 85 ἕτακτα παραρτήματα αὐτῶν, 230 δέματα, 180 ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς, 20 ταχυδρομικὰς παραγγελίας καὶ 34 ἐπιταγὰς πληρωτέας μετὰ τὴν παραλαβὴν οἰουδῆποτε ἐμπορεύματος, ἀνὰ πᾶν ἐπομένως δευτερόλεπτον τὸ γερμανικὸν ταχυδρομεῖον διαβιβάζει περὶ τὰς 62 διαφορῶς ἀποστολάς.

Ἡ ἡμετέρα πόλις, ἡ Λειψία, κατέχει τὴν πρώτην μετὰ τὸ Βερολίνον θέσιν ὅσον ἀφορᾷ πρὸς τὴν ταχυδρομικὴν συγκοινωνίαν, κατὰ τὸ ποσὸν δὲ τῶν ἐξ αὐτῆς ἀποστελλομένων ἐφημερίδων — 11 περίπου ἑκατομμυρίων ἀριθμῶν κατ' ἔτος — ὑπερτερεῖ ὀλοκλήρως χωρῶν, ὡς τῆς Ἑλλάδος, τῆς Πορτογαλλίας, τῆς Νορβηγίας, τῆς Ρωμομνίας, κτλ. Μέχρι τοῦ 1863 ἐν Λειψίᾳ ὑπῆρχε μόνον ἓν ταχυδρομεῖον ἐν τῇ λεγο-

μὲν πλατεῖα τοῦ Αὐγούστου, τὸ ὁποῖον οἰκοδομηθὲν τῷ 1836 παρεῖχε κατ' ἀρχὰς χώρον ἀκοῦντα νὰ περιλάβῃ καὶ τινα ἄλλα γραφεῖα τῶν σαξωνικῶν ἀρχῶν. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1871 ἰδίᾳ ἡ ταχυδρομικὴ συγκοινωνία τόσον ἐνεπύχθη καὶ προώδευσεν, ὥστε τὸ ἀρχαῖον κτίριον ἀπεδείχθη ἀνεπαρκὲς εἰς τὸς καθ' ἑκάστην αὐξοῦσας ταχυδρομικὰς ἀνάγκας. Ἐκτοσε ἠρξισαν νὰ ἰδρύνωνται εἰς τὰς διαφορῶς τῆς πόλεως συνοικίας ὑποκαταστήματα ταχυδρομικὰ, μέχρι δὲ τῆς σήμερον ὑπάρχουσι τοιαῦτα, ἐκτὸς τοῦ κεντρικοῦ, ἐννέα τὸν ἀριθμόν. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα μετ' ὀλίγον, μάλιστα δὲ ἐξ ὄτου ἐμετριάσθησαν οὐσαυδῶς τὰ τέλη διὰ τοὺς φακέλλους (πακέτα), δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὴν καταπληκτικῶς αὐξηθῆσαν κυκλοφορίαν.

Ἐν ἔτει 1877 ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς Λειψίαν ἀφικομένων καὶ δι' αὐτὴν ὀρισμένων φακέλλων συνεποσοῦτο εἰς 925,685, ἦτοι κατὰ μέσον ὄρον 2536 φακέλλοι ἤρχοντο ἐνταῦθα καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Πρὸς τὸ συμφέρον λοιπὸν τοῦ δημοσίου ἀπεφασίσθη νὰ ληφθῶσι τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς διευκόλυνσιν τῆς διεκπεραίωσης αὐτῶν καὶ προῖον τῆς ἀποφάσεως ταύτης εἶνε τὸ δεῦτερον μέγα κεντρικὸν Ταχυδρομεῖον, ὀρισμένον ἀποκλειστικῶς διὰ τὰς ἐφημερίδας καὶ τὰ μικρὰ δέματα καὶ παραδοθὲν εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν τῇ 16 Ὀκτωβρίου 1880.

Λαμπρὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς εἶνε τὸ νέον κτίριον, οὐτινος μικρὰν εἰκόνα παρεθέσαμεν ἐπὶ κορυφῆς τοῦ ἀρθρου τούτου καὶ τοῦ ὁποίου ἡ μὲν κεντρικὴ πλευρὰ κείται πρὸς τὴν ὁδὸν Νοσοκομείου, ἡ δὲ ἀνατολικὴ πτέρυξ ὀρίζεται ὑπὸ τῆς ὁδοῦ Στεφάνου, ἐπὶ δὲ μεγαλοπρεπέστερον καὶ ἐπιβλητικώτερον, ὅταν εἰσελθῶμεν εἰς τὸ ἑσωτερικὸν αὐτοῦ, πρῶτον εἰς τὸ διὰ τὰ δέματα ὀρισμένον ἰσόγειον τμήμα, διὰ νὰ βίβωμεν ἐν βλέμμα εἰς τὸν ὅλον ὀργανισμόν του, χάρις εἰς τὸν ὁποῖον δύναται τακτικῶς καὶ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀργοπορίας νὰ διαβιβάζῃ κατ' ἔτος ὑπερὶ τὸν ἑκατομμυρίων δεμάτων εἰς τοὺς ὀρισμένους ἀποδέκτας.

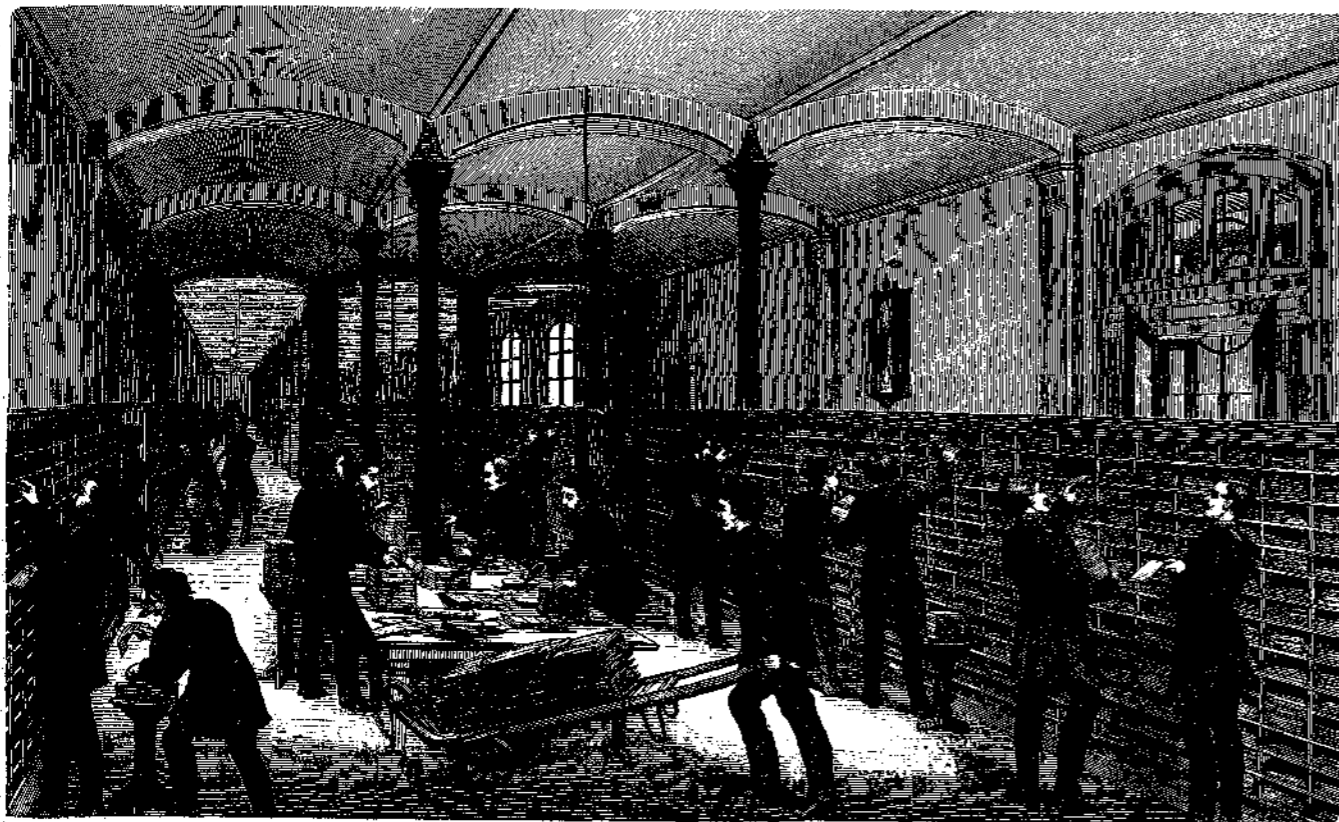
Καὶ ἐν πρώτοις ἄς ἐπισκεφθῶμεν, διερχόμενοι τοὺς εὐρεῖς χώρους, ἐνθα εὐρίσκονται οἱ ὑπὸ τῶν ἀποδεκτῶν μέλλοντες νὰ αἰτηθῶσι φακέλλοι, τὰς πρὸς τὴν αὐλήν κειμένας

ἀποθήκας. Ἡ ὑπ' ἀριθμὸν 2 εἰκὼν μας παριστάνει μίαν ἐξ αὐτῶν στοᾶν ἔχουσαν μῆκος ἄνω τῶν 80 ποδῶν καὶ διηρημένην εἰς εἴκοσι μεγάλα τμήματα, ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὰς εἴκοσι ταχυδρομικὰς περιφέρειας τῆς Λειψίας. Ἐν τοῖς τμήμασι τούτοις χωρίζονται τὰ δέματα καὶ κατατάσσονται κατὰ ἀξίοντα ἀριθμὸν, ἐν ᾧ τὰ φέροντα καὶ ὀριζμένην ἀξίαν ἐναποτίθενται εἰς ἰδιαιτέρον μέρος, ἐπίσης δὲ ἀλλαγῶν μεταφέρονται καὶ τὰ ὑποκείμενα εἰς τελωνιακὸν δασμὸν.

Ἀπὸ τῆς μεγάλης ταίτης στοᾶς ἐξ θύρας ἀγούσιν εἰς τὸ πρὸ αὐτῆς ἐκτεινόμενον προαύλιον, εἰς ὃ καθ' ὀριζμένης ὥρας τῆς ἡμέρας σύρονται αἱ δεματοφόροι τοῦ ταχυδρομείου ἄμαξαι. Ἐνταῦθα ἐπίσης φορτύνονται τὰ δέματα καὶ με-

θησαν, οἱ ἥνιοχοι κατέλαβον τὰς θέσεις των καὶ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἀναχωροῦσιν ἅπασαι αἱ ἄμαξαι διευθυνόμεναι πρὸς τὴν οἰκείαν ταχυδρομικὴν περιφέρειαν. Τώρα ἐκενώθησαν τὰ πάντα, ἀλλὰ δὲν βραδύνουσι πάλιν νὰ πληρωθῶσι, καὶ οὕτως ἐπαναλαμβάνεται ἀενάως ἡ αὐτὴ κίνησις καὶ ταραχὴ.

Τὰς ἡμέρας τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν πανηγύρεων ἡ πλημύρα λαμβάνει ἔτι μείζονας διαστάσεις. Συνήθως ἐργάζονται ἐνταῦθα 17 ὑπάλληλοι καὶ 38 ἔτεροι κατώτεροι ὑπάλληλοι, κατὰ τὸν καιρὸν ὅμως τῶν πανηγύρεων ὁ ἀριθμὸς οὗτος δὲν ἐξαρκεῖ καὶ διὰ τοῦτο προσλαμβάνονται πολυάριθμοι προσωρινοὶ βοήθοι, οὕτως ὥστε ὅσον μεγάλη καὶ ἂν ᾖ ἡ κίνησις — ἐν ἔτει 1880 ἀφίκοντο 1,335,096 δέ-

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΕΩΣ. (Εἰκὼν ἀρ. 3.)

ταφέρονται κατ' εὐθείαν εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας των. Τρὶς τῆς ἡμέρας πληροῦται καὶ κενόυται ὁ ἀπέραντος οὗτος χώρος, τὴν πρωίαν, τὴν μεσημβρίαν καὶ τὸ ἑσπέραν. Παλίρροια καὶ ἀμπωτίς διαδέχονται ἐνταῦθα ἀλλήλας κανονικώτατα, μάλιστα δὲ τὴν πρωίαν ἡ παλίρροια εἶνε τόσο μεγάλη, ὥστε συχνάκις ἡ ἀποθήκη πληροῦται καθ' ὅλοκληρίαν ὑπὸ παντοειδῶν ἐμπορευμάτων.

Παντὸς εἶδους καὶ σχήματος δέματα βλέπομεν ἐνταῦθα συνεπισωρευμένα. Τοῦτο μὲν τὸ κομψὸν εἶνε ὀριζόμενον διὰ μίαν βάρπτραν τοῦ συρμοῦ, ἐκείνο περιέχει τὰ λευγεύματα (ἀσπρόρρουχα) ἐνὸς φοιτητοῦ, ἐκεῖ προεκβάλλει θήκη περιέχουσα μουσικὸν ὄργανον καὶ παρ' αὐτὴν ἄλλη, κρύπτουσα εἰς τοὺς κόλπους τῆς κυνηγετικὸν ὄπλον. Ὅπου καὶ ἂν στρέψῃ τις τὰ βλέμματα δὲν βλέπει ἄλλο παρὰ θήκας, κιβώτια, καλάθους, πῖθους καὶ δέματα παντοειδῆ. Ἐξω εἰς τὴν αὐτὴν ἀναμένουσι τὴν ἐξόδον αὐτῶν αἱ ταχυδρομικαὶ ἄμαξαι. Πάντες οἱ ὑπάλληλοι ἐργάζονται ἀκαμάτως — καὶ μετ' ὀλίγον ἀρχίζει ἡ ἀμπωτίς. Τὰ δέματα ἐφορτώ-

ματα, ὀριζόμενα διὰ τὴν Λειψίαν — ἡ μεγίστη τάξις ἐπικρατεῖ καὶ δὲν συμβαίνει οὐδ' ἡ ἐλάχιστη ἀνωμαλία περὶ τὴν διαβίβασιν τῶν ἀποστελλομένων.

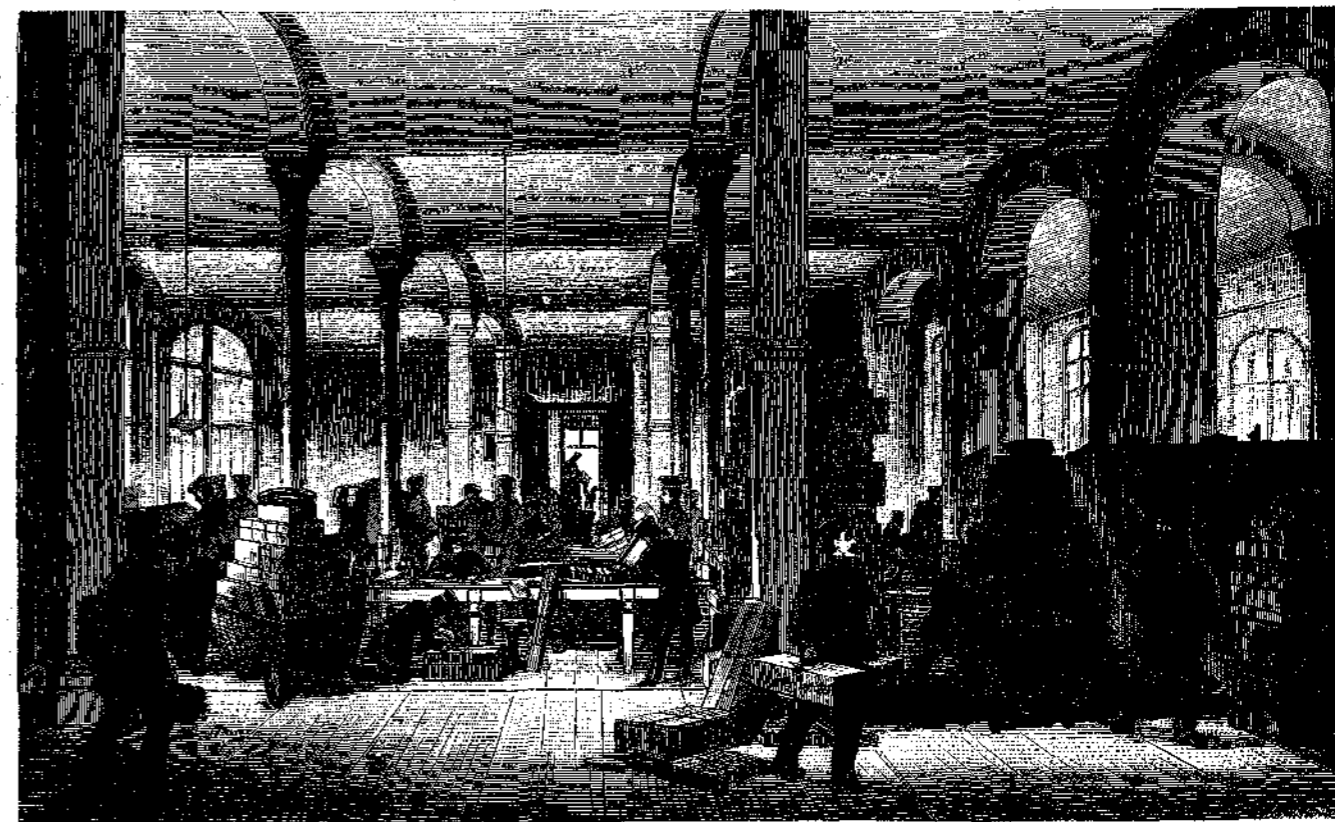
Ἀναβῶμεν ἤδη εἰς τὴν πρώτην ὄροφὴν καὶ ἐπισκεφθῶμεν τὸ ταχυδρομεῖον τῶν ἐφημερίδων. Τὸ τμήμα τοῦτο ἐξαποστέλλει μόνον τὰς διὰ τοῦ ταχυδρομείου παραγγελωμένας καὶ ἐν Λειψίᾳ ἐκδιδομένας ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ, πρὸς τὸ παρὸν 285 τὸν ἀριθμὸν. Ἐκτὸς τούτου δι' αὐτοῦ παραγγέλλονται ἐκ Λειψίας αἱ ἐν Αὐστρίᾳ, Βαυαρίᾳ καὶ Βυρτεμβέργῃ ἐκδιδομένηι ἐφημερίδες καὶ εἶνε τὸ μόνον ταχυδρομεῖον, ὅπου μεσολαβεῖ εἰς τὴν κίνησιν τῶν ἐφημερίδων μεταξὺ Γερμανίας καὶ Ἰταλίας καὶ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει γερμανικοῦ ταχυδρομείου. Καὶ ἐνταῦθα ἐπίσης ἡμέρας καὶ νυκτὸς οὐδεμία ἐπικρατεῖ ἡσυχία, οὐδεμία ἐπέρχεται ἀνάπαυλα. Κατὰ δέματα ὑπερμεγέθη φέρονται αἱ ἐφημερίδες εἰς τὴν ἐπὶ τῆς πρώτης ὄροφῆς ἐφισκομένην αἰθουσαν, ἡ ὅποια ἔχει 80 ποδῶν μῆκος καὶ 15 ποδῶν πλάτος. Ὁ εὐρὺς οὗτος χώρος, ὃν δεικνύει ἡ τρίτη τῶν ἡμετέρων εἰκό-

νων, (ἀρ. 3) διαίρεται εἰς δύο τμήματα. Ἐκ τούτων τὸ μὲν μικρότερον εἶνε ὀριζόμενον διὰ τὰς πολιτικὰς ἐφημερίδας, τὸ δὲ μεγαλύτερον χρησιμεύει εἰς τὴν κατάταξιν καὶ περιτύλιξιν τῶν ἐπιστημονικῶν, εἰκονογραφημένων καὶ ἐιδικῶν περιοδικῶν, συγκοινωνεῖ δὲ ἀμέσως πρὸς τὰ παρακείμενα γραφεῖα τῶν ὑπάλληλων.

Ἡ αἰθουσα εἶνε πλήρης πολυαριθμῶν ἡρῶν ἡρῶν βιβλιοθεσιῶν, ἕκαστον τῶν ὁποίων πάλιν ὑποδιαιρεῖται εἰς πολλὰ διαμερίσματα. Ὅλη ἡ τῶν ἐφημερίδων κυκλοφορία εἶνε διατεταγμένη κατὰ τοὺς σιδηροδρομικοὺς συνδυασμοὺς εἰς 167 δρόμους. Ἐκαστος τῶν δρόμων τούτων περιλαμβάνει ὄλα τὰ ταχυδρομεῖα τὰ ἐντὸς μιᾶς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς κείμενα. Ἴδου π. χ. ἐνταῦθα ἔχομεν τὸ βιβλιοθέ-

μεγαλειτέρας πόλεις, εἰς τὰ κέντρα δηλαδὴ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς παιδείας, ἐπίσης καὶ χῶραί τινες, ὡς ἡ Θουριγγία, φαίνονται κλίνουσαι μᾶλλον πρὸς τὰς ἐπιστήμας· εἰς τὰ ὀρεινὰ μέρη στέλλονται τὰ πλείστα τῶν θρησκευτικῶν περιοδικῶν, ἐπίσης δὲ καὶ εἰς τὰς παραρρηγείους χώρας καὶ τὴν Σιλεσίαν. Ἡ Οὐγγαρία καὶ ἡ Γαλικία ὀρέγεται μᾶλλον τῶν συρμικῶν περιοδικῶν, ἡ δὲ λοιπὴ Αὐστρία φαίνεται μᾶλλον ἐνδιαφερομένη περὶ τῆς ἐνταῦθα βιομηχανικῆς φιλολογίας. Περισσότερα δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν περὶ τοῦ θέματος τούτου, ἐπειδὴ τὸ ταχυδρομεῖον, τὸ μέγα τοῦτο ταμεῖον τῆς κοινῆς ἐμπιστοσύνης, μετ' ἐπιμελείας τηρεῖ τὰ μυστικά καὶ τὰ ἀπόκρυφα τῶν χωρῶν.

Ὅλοκληρον μακρὰν διατριβὴν ἡδυνάμεθα νὰ γράψωμεν

ΤΜΗΜΑ ΚΑΤΑΤΑΞΕΩΣ ΔΕΜΑΤΩΝ. (Εἰκὼν ἀρ. 2.)

σιον τῆς γραμμῆς Λειψίας-Δρέσδης-Βιέννης. Ἄνωθεν ἐκάστου διαμερίσματος ἀναγινώσκουμεν τὰ ὀνόματα μιᾶς ἐκάστης πόλεως ἢ κωμοπόλεως, ἣν διέρχεται ὁ σιδηρόδρομος πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς Δρέσδην ἢ Βιέννην.

Εἰς τὰ διάφορα ταῦτα διαμερίσματα, τὰ ὁποῖα, εἰρήσθω ἐν παράδῳ, δὲν εἶνε ὀλιγώτερα τῶν 8000, δύναται τις πολλὰ πράγματα νὰ παρατηρήσῃ καὶ πλείστας μελέτας νὰ κάμῃ περὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν διαφόρων τόπων καὶ χωρῶν, λαμβάνων εἰς τούτο τὸ ἐνδόξιμον ἐκ τοῦ ποιοῦ καὶ τοῦ ποσοῦ τῶν ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν, ἅτινα αὐτόθι κατὰ προτίμησιν ἀναγινώσκονται. Εἰς τὰς τοιαύτας παρατηρήσεις βεβαίως ὁ περὶ τὴν στατιστικὴν ἀσχολούμενος δὲν πρέπει νὰ στηριχθῇ καθ' ὅλοκληρίαν, ἐπειδὴ μέγας ἀριθμὸς ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν στέλλονται καθ' ἐκάστην δι' ἄλλης ὁδοῦ, διὰ τῶν βιβλιοπωλῶν καὶ ἄλλων παραγγελιοδόχων, ἢ παρεχομένη ὅμως εἰς τὸν περιεργὸν εἰκὼν εἶνε λίαν ζωηρά. Ἐπιστημονικὰ φύλλα στέλλονται πρὸ πάντων εἰς

περιγράφοντες τὰς καθ' ἕκαστα λεπτομερείας τοῦ μεγάλου τούτου τῆς ἡμετέρας πόλεως καθιδρύματος καὶ τὸν ἰδιαιτέρον αὐτοῦ ὄργανισμὸν, δυνάμει τοῦ ὁποίου μετὰ ταχύτητος ἀστραπῆς νὰ ἐξαποστέλλῃ καθ' ἐκάστην εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἄνω τῶν 6000 δεμάτων ἐφημερίδων, νὰ συγκοινωνῇ πρὸς 4500 ταχυδρομεῖα ἄλλων πόλεων. τῆς τε Γερμανίας καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, καὶ ὄλην του ταύτην τὴν ἐργασίαν νὰ δύνανται νὰ τὴν διεξάγῃσι μόνον 35 περίπου ἀνώτεροι καὶ κατώτεροι ὑπάλληλοι. Φυσικῶς τὰ πράγματα ταῦτα δι' ἡμᾶς τοὺς καθ' ὄλα ἐν τοῖς σπαργάνοις ἀκόμη διατελοῦντας φαίνονται καὶ εἶνε πραγματικῶς θαύματα, πρὶν δὲ ἡ ἀπαιτήσωμεν νὰ συμβῶσι καὶ παρ' ἡμῖν τὰ τοιαῦτα φαινόμενα, πρέπει νοητικῶς πολὺ, πάρα πολὺ νὰ ἐργασθῶμεν, ὥστε τὰ προϊόντα τοῦ νοῦς ἡμῶν νὰ καταστῶσι παντοῦ τῆς γῆς περιζήτητα καὶ χάριν αὐτῶν νὰ κτίζονται κολοσσοὶ καὶ νὰ δαπανῶνται ἐκατόμυρια, ἵνα κατόπιν ἐκαιονταπλασιῶσι ἐπανακτῆσιν αὐτὰ ἡ πατρίς.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ.

Υπό τον ανωτέρω τίτλον έδημοσεύθη πρό τινος έν σπουδαία γερμανική περιοδική τό έξής περί των νέων Έλλήνων άρθρον του γερμανού Έδουάρδου Έγγελ.

„Η Έλλάς δέν κείται παννύ, έπως άλλοτε, εκτός των εύρωπαϊκών όρίων· πολλάν τής έβδομάδος δυναμέθα διά διαφόρων όδών, άν την βραχυτάτην δέν μίξ φράξη ή χολέρα, νδ φθάσωμεν εις Άθήνας και εκείθεν έντός βραχείου χρόνου να περιπλεύσωμεν την Πελοπόννησον έντός αυστριακών ή ελληνικών άεροπλοίων, παρεχόντων εις τους επιβάτας όλας τας αναπαύσεις. Κατά τον ευχάριστον τουτον περιήλουν δεχται τις πλείστας όσας παραύλους πλώεις και πόλιντας, ζωγραφικώτατον παρεχούσας θέματα εις τους ένδοξο του πλοίου, έν Άθήνας παρατηρεί θαναμασίον τι κρήμα παραϊανου και βρυξελαιίου βίου, δν επέχωρσεν όλιγον ή θεέρμη και ή νοχήλεια τής Ανατολής, έν Κερύρα νομίζει, ότι εύρισκται έν νοτιοταλική πώλει με ελληνικών χαρακτήρα, από Κατακόλου μεταβαίνει έφ' άμάξης εις Πύργον και έντεύθεν εις Όλυμπίαν, παραλαμβάνει μεθ' έαυτού και ένα διεργμηνέα, φυσικώς κατώρθωσε κατά την περιστάσιν ταύτην να ίδη και φουσταελλαφόμουσ τινάς Έληγας και όστας άποκεψ την πεποίθησιν ότι ένγνώρισεν όλην την Έλλάδα και τους έν αυτή κατοικούντας άνθρώπους. Ό άριθμός των έξαιρετικών εκείνων περιηγητών, οι όποιοι ειζέδουσιν εις τας μεσόγεια τής χώρας και μάλιστα έχοντες τό μάλλον άπαραίτητον έρευνητικόν μέσον, την γνώσιν της έγγυριού γλώσσης, ένε ειςέτι έλάχιστος, και δι' αυτό παντοειδής προλήψεις έπωρατούσι και ύποστηρίζουσιν άλληλας, όπως τό δημύσιον τής Ευρώπης μηδέποτε λάβη άκρίβη, όρθήν και άνεπηράστον γνώσιν περί τε τής Έλλάδος και των νύν Έλλήνων. Διότι πών ό,τι βλέπει τις κατά μίαν τοιαύτην περιόδειαν περιέχει ως επί τό πολυμόνον τό κατ' έπιφανείαν καίμενα σημετα του ελληνικού βίου, άποκρίπτει δε τας πλείστας των άγαθών ιδιοτήτων του λαού τουτου, και μάλιστα τόσον τας άποκρύπτει, ώστε δέν πρέπει ν' άπορωμεν άν και σήμερα άκόμη, την έποχήν των ταχυτάτων τής συγκοινωνίας μέσων, οι Έλληνες και τα κατ' ατούς μίξ είνε μέλλον άγνωστοι παρά τους λαούς και τας χώρας τής δυτικής και ανατολικής Άρρακίς.“

„Και έν πρώτοις περί τής καταγωγής των νεωτέρων Έλλήνων! Η έπιστήμη από πολλού άπέριψε τον Ισχυρισμόν του Φαιμεράιερ, ειπόντος ότι οι Έλληνες δέν είνε άλλο παρά νότιοι Σλάβοι αναμειγμένοι μετ' Άλβανών. Έν τώ καθημερινώ όμως βίω, έφ' όσον τουλάχιστον οι τής Δύσεως άνθρωποι ένδιαφέρονται περί τής καταγωγής των Έλλήνων, άκούει τις πανταχόθεν άπελέστατα έκπερομένην την γνώμη, ότι οι νύν Έλληνες ούδέν τό κοινόν έχουσι προς τους παλαιούς. Έν τοίς γερμανικός Πανεπιστημίοις ειδόν οι άνθρώποι ούτοι από καιροί εις καιρόν Έλληνας τινας φοιτητάς και εκείδη οι κύριοι ούτοι ως επί τό πολυ είνε μικροί τό σώμα και μακρόθεν όμοιάζουσιν όλιγον προς τους νοτίους Σλάβους, εξηκολούθησαν να έμμένωσιν εις την πρόλήψιν των ταύτην.“

„Όχι· Οι νεώτεροι Έλληνες είνε γνήσιοι και άληθείς άπόγονοι των παλαιών, ίσως πολυ περισσότερο παρ' όσον οι σημερινοι Ιταλοι είνε άπόγονοι των άρχαίων Ρωμαίων. Αναμίξει μετ' άλλων λαών, κατακτητικώς επιδραμόντων εις την χώραν κατά τον μεσαιώνα, βεβαίως συνέβησαν ούκ όλιγα, αλλά δέν υπήρχαν τόσον μεγάλα, ώστε να μεταβάλλωσιν και να διαφθείρωσιν τον χαρακτήρα, τά ήγη και πρό πάντων την γλώσσαν του ιδιαιγενούς λαού. Έν ταίς νήσοις μόνον του Ιονίου πελάγους, έν Κερύρα, Καφαλληνία και Ζακύνθος, κυκλοφορεί έν ταίς φλεβί των κατοίκων τόσον Ιταλικόν ή φραγκικόν αίμα, όσον και ελληνικόν, όμοίως δε και έν Άθήνας και τοίς περιχώροις ή γησιότης τής φυλής δέν φαίνεται τόσον τελεία. Άλλ' έν τή λοιπή χώρα, έν Πελοπόννησφ και τή Στερεή Έλλάδι, ένδιαιτάται λαός, όστις καδ' ολοκληρίαν, φυσικώς τε και πνευματικώς, είνε διάφορος όλων των άλλων λαών τής Ευρώπης και ίδια των νοτίων Σλάβων.“

„Όστις έξ' Άρκαδίας μετέβη διά τής Μεσσηνίας εις την Λακωνίαν και είδε τους όψηλους άνδρας, ούχι σπανίως, αλλά άποτελούντας τον μέγιστον τής χώρας πληθυσμόν, γίγαντας όντως και άκραφνη πρότυπα ευγενεστάτης άνδρικής καλλονής, αυτος ούκείρει έαυτον βεβαίως διά την πρόλήψιν, την όποιαν είχε προηγουμένως περί τής καταγωγής των νύν Έλλήνων. Οι άνθρωποι αυτοί δέν έρχονται βεβαίως εις Γερμανίαν διά να σπουδάσωσιν έν τοίς ήμετέροις Πανεπιστημίοις, ούτε στείλλουσιν τους υιούς των. Μένουσιν έν τή ίδια των έστία, καλλιεργούσιν πατροπαράδοτως την αυτην άμπελον, συλλέγουσι τας έλαιάς από των αυτών έλαιοένδρων και δέν μεταβάλλουσι τά άρχαία ταύτα έθιμα των ένεκα τής όλονέν εξαπλουμένης ελληνικής παιδεύσεως. Πάντες οι έξ' Έλλάδος έρχόμενοι προς ήμεις είνε κάτοικοι των πόλεων, είνε γεννά φεισώσα και μαρνανομένη έν ταίς πόλεσιν έν τοίς ξενοδοχείοις δε μορφωθετα και αναπτυθετα.“

„Έτι μάλλον άπρόβλητοι παρά τους έθνολογικούς είνε οι εκ τής

γλώσσης άπορρέοντες λόγοι περί τής γησιότητος των νύν Έλλήνων. Ό Έλληνικός είνε ό μόνος επί γής λαός, όστις επί χιλιετηρίδας πιστώσ έτήρησε την γλώσσάν του. Μυστηριώδες τι αισθημα καταλαμβάνει τον έξετάζοντα την γλώσσαν, όταν έν τή νεοελληνική γλώσση, έν τή δημώδει, εύρίσκη όλους τους τύπους και τας λέξεις, τας όποιας εκ παιδών έσυνηθισε να θεωρή ως από πολλού έξηφανισμένας, την δε γλώσσαν την ελληνικήν ν' άποκαλή νεκράν! Η υπό των σημερινών άστών τής Έλλάδος όμιλουμένη και ή υπό των δημοσιογράφων και συγγραφέων γραφομένη γλώσσα προς τό παρόν δέν μίξ ένδιαφέρει, διότι δέν είνε δημώδης, έσχηματισθή δε μετ' άκού πολλού γενομένη άντικείμενον μελέτης και σπουδής. Ούδέεις έν Έλλάδι όμιλεϊ την γλώσσαν των έφημερίδων και βιβλίων ως γλώσσαν συναναστροφής, έξαιρουμένου του βουλευτηρίου ένθα θεωρείται τουτου άναγκαίον. Δι' αυτό και μένει τις έννεός, όταν, άφ' ού έν τή πατρίδι του μετ' άκού πολλού έμελέτησε και έμαθε την νεοελληνικήν, άσπιβαζόμενος εις Κέρκυραν ούτε τήν γλώσσαν των εκεί κατοίκων έννοεί ούτε αυτος γίνεται καταληπτός εις τους έντοπίους. Διότι έν τή οικογενεία και τή καθημερινή άναστροφή έπωρατεί πανταχού ή νεοελληνική δημώδης γλώσσα, ελληνική, ελληνικωτάτη κατ' ούσίαν και μορφήν και τύπους και έχουσα τόσον όλίγας ξένας λέξεις έν τή ίδιω της λεξικώ, ώστε ήμεις οι Γερμανοί, οι δανεισθέντες και δανειζόμενοι άληθώς ολοκληρούς λεγαίνας ξενικών λέξεων, δέν να έρυθρίωμεν εκ τής αισχύνης. Η επί αιώνας μακρότε ύποταγή τής χώρας εις τους Ιταλους και Γάλλους, κατέβη δε ή έπίσης μακρά δουλεία της εις τους Τούρκους ούδέν κατώρθωσεν άπέναντι τής άθανάτου γλώσσης του έθνους τουτου. Άν έξαιρέσωμεν όλίγας τινάς επί των διακρίτων άριθμουμένης και ταύτας βαθυμηδόν άποσκορακίζόμενας τουρισκάς και Ιταλικας λέξεις, ή ελληνική γλώσσα έμεινε γνήσιος και καθαρώς ελληνική.“

„Έτέρα πρόληψις κατά τής Έλλάδος και των Έλλήνων είνε αι περί ληστείας διαδιδόμενοι φήμαι. Θα παρέλθη πολυς χρόνος άκόμη, έως ού επί τέλους έν τώ ζητήματι τουτο ή δημοσία γνώμη τής Ευρώπης βελτιωθή τρόπον τινά, και έν τοίτοις δέν ύπάρχει άλλη άδικωτέρα ταύτης πρόληψις έναντιον χώρας και λαού. Από 16 έναιωτών έναντιον ούδενός ξένου έγέμετο έν Έλλάδι άπόπειρα έχρηκίης προσβολής επί σκοπώ φόνου ή διαπραγής τής πέποισίας του, έν φ' ούκ όλιγοι Γερμανοί περιηγόνται και τας άπωτατας γωνίας τής χώρας μόνοι ή μεθ' ένός όδηγού, άπολοι και μη συνοδευόμενοι υπό χωροφυλάκων ή στρατιωτών. Άς άποσκορακισθή επί τέλους ή μοιραία αυτη πλώη, δυστυχώς έπωρατούσα και έν Γερμανία, εις τας όδοιπόρος έν Έλλάδι διατρέχει τον κίνδυνον να προσβληθή υπό ληστοί, ν' άπαχθή εις άντρα και σπήλαια σκοτεινά και ν' άπαλλαγϊ μένον άντι μεγάλων λύτρων! Και κατ' αυτην άκόμη την έποχήν, καδ' ήν γράφονται αι γραμμαι αυται και ό λαός άπαξ εύρίσκειται επί ποδός πολέμου, και τό στρατεύματα άπέρχονται εις τά μεθόρια και μέγα μέρος τής χωροφυλακής ήκολούθησε τό παραδειγμα των, ή έν Έλλάδι άσφάλεια είνε τόσον τελεία, όσον ούδέ έν αυτή τή μέση Ιταλία, ίνα μη αναφέρωμεν την Σικελίαν. Ό ταξιδεύων εις Έλλάδα ούδόλωσ έχει ανάγκην να συμπαραλάβη τό πολυκρότον του, εκτός άν θέλη να έξεγείρη μόνον δυσπιστίαν, δυσμένειαν — ή να φέρη άνωφελέσ και άσκοπον βάρος. Έπί των άτραπιών των όρέων εύρίσκειται ό όδοιπόρος έν μεγαλητέρα έρημία ή έν οιαδήποτε άλλη χώρα τής Ευρώπης, έξαιρουμένης ίσως τής Νορβηγίας. Έάν οι ποιμένες, ούς συναντά, ήθελον να επίπεσσι κατ' αυτου και τον ληστεύσωσιν, ήδύναντο να τό πράξωσι μετ' α της μεγαλειέτας ειςκόλλας· άλλ' ούδέ καν σκέπτονται τοιουτό τι. Αί ληστερικαι επιθέσεις έξετελούντο ποτε (ή τελευταία κατά τό 1860) υπό διοργανωμένων συμμοριών, τας όποιας ή κυβερνήσις ιδίως του Δεληγεωργη τοσοτον αυστηράς κατεδίωξε και έξωλόθρευσε, ώστε την σημερον έπίσης άσφαλώς δύναται τις να ταξειδεύη όλην την Έλλάδα έπως και την Γερμανίαν, τό Τυρόλον ή την Έλβετίαν.

Έις βεβαίως κίνδυνος ύπάρχει διά τον όδοιπόρον, όταν μάλιστα δέν είνε έπιπτος, τό μέγα πλήθος των χωρικων κυνών, όστινες ως λύκοι άνηλθον έφορμήσει κατά του πλησιάζοντος εις χωρίον τις έν άδοιπόρην, περιουκλόντες αυτον, δευκνόντες τους μακρούς όδόντας και έτοιμοι να τον κατασπαράξωσιν έν βοπή φθάλμου. Ούχ ήττον όμως προς άποσβήσιν των θηρίων τουτων, άτινα μέλλον ύλακτούσιν ή δάκνουσιν, άρκεί ή όδοιπορικη βάρδος ή ή απλή απειλή ύθοβολίας.

Έντελεός όμοιοι προς τους προγόνους των είνε οι Έλληνες κατά την φιλοξενίαν, άρετήν ήτις έν τή λοιπή Ευρώπη είνε ως επί τό πολυ άγνωστος. Όσον και άν ή στερήσις τής συνήθους εύχάσιος κατά μέγα μέρος

καθιστῆ ἐπίπονον τὴν διὰ τῆς Πελοποννήσου πορείαν, καὶ ἔρχονται πολλὰ- κει ὠραι, καδ' ἂς ὁ ταξειδεύων, μόνος μάλιστα, αἰσθάνεται ἑαυτὸν ὄλιγος ἐγκαταλειμμένον — ἢ παντὸς ἐπαύου ἀξία αὐτῆ ἄρετῆ τῆς φιλοξενίας τὸν ἀναχωροῦναι, καὶ καλύπτει ἢ εὐγενῆς φιλάνθρωπιᾶ τοῦ λαοῦ πᾶσαν ἄλλην αὐτοῦ ἐλλείψιν. Καὶ ἀνευ συστάσεων εἶναι βέβαιος ὁ ταξειδεύων ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος ὅτι εἰς πᾶσαν πόλιν, εἰς πᾶν χωρίον θὰ εὕρῃ ἀνδρά- πους, προθύμους καὶ τῷ παράχῳσι πᾶσαν δυνατὴν προστασίαν. Ἄν δὲ ὡς ἀμοιβὴν μετὰ παιδικῆς ὄντως περιεργίας ζητοῦσι τὰς λεπτομερεστέρους πληροφορίας περὶ τοῦ ὀνόματος, τῆς πατρίδος, τῆς ἡλικίας, κοινωνικῆς θέ- σεως, επαγγέλματος κτλ. τοῦ ταξειδεύοντος, εἶναι βεβαίως τοῦτο μικρὸν ἐλάττωμα, οὐδὲν δμως ἄμαρτημα. Ἐἵναι τῷ ὄντι θαυμαστῆ ἢ ἑλλη- νικῆ πολυπραγμοσύνη. Ἰδίως ὑπὸ ἀπελπισίας καταλαμβάνεται ὁ ξένος εἰς- ερχόμενος εἰς ἑλληνικὸν χᾶν. Ὁ Ἴλλην εἶναι φιλομαθέστατος· ἐκμανθάνει πᾶν ὅτι ἐπαρηγόρη ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ, ἀλλὰ καὶ λησμονεὶ ταχέως. Ὁ βίος τῶν „Εὐρωπαίων“ εἶναι δι' αὐτὸν τὸ σπουδαιότερον ἀντικείμενον τῆς περιεργίας του. Ἐπεθύμει εἰ δυνατόν ἀμέσως νὰ τοὺς μιμηθῇ, καὶ τοὺς μιμᾶται δυστυχῶς ταχῦτα καὶ ἀνευ καλαισθησίας εἰς τὰς μεγάλας πό- λεις, πρὸ πάντων ἐν Ἀθήναις. Ἡ φιλομάθεια εἶναι ἡ αἰτία τῆς περιεργίας των, ἥτις πᾶσι ἀμέσως μᾶλις ἐξουκειωθῆ τις μετ' αὐτῶν. Ἀπερχόμενος τοῦ χωρίου ὁ ξένος ἂς φυλλάττηται τοῦ νὰ προσφέρῃ χρῆματα εἰς τοὺς

φιλοξενήσαντας αὐτόν, οὐδὲ καν εἰς τὰ παιδιά, εκτὸς ἂν θέλῃ νὰ κάμη ἑθροῦς. Ἡμεῖς οἱ πεπολιτισμένοι, μετὰ τὸ ξενοδοχεῖσθαι μας, τοὺς ὑπηρετάς μας καὶ τὰς λοιπὰς ἀναπαύσεις μας πολὺ ὀλιγον γνωρίζομεν τὴν ἀληθῆ φιλο- ξενίαν, τὴν ὅποιαν βλέπομεν ἐν Έλλάδι μετὰ θαυμασμοῦ καί — διὰ τὸν ἑαυτὸν μου τουλάχιστον ὁμολογῶ — μετὰ συγκινήσεως. Ἄν πρόκειται βε- βαίως περὶ τοῦ ἔξοδου ὀλίγων δραχμῶν, δι' ἂς δύναται τις νὰ πορισθῇ τὰς ἀναγκαίας ἀναπαύσεις, ἀλλ' εἶναι τὸ θέλγητρον τῶν ἀληθῶν καὶ γνη- σίων κοινωνικῶν ἀρετῶν, ἔπερ μίξ ἐνδοσυάζει. Περὶ τῶν κατοίκων τῶν πόλεων δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅ τι θέλει — ἐγὼ βεβαίως δέν τοὺς εἴρον χειροτέρους τῶν κατοίκων ἄλλων εὐρωπαϊκῶν πόλεων — ἀλλὰ περὶ τοῦ πυρήνος τοῦ λαοῦ, ἤτοι τῶν ἑλλήνων χωρικῶν, οὐδεις ποτε οὐδὲ ὁ δυσμενέστερος τῶν ξένων ἐσκέφη νὰ εἴπῃ τι κακόν. Ὁ πυρὴν οὔτος εἶναι εὐτυχῶς τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐν τῇ κυρίως Έλλάδι. Ἐκ τούτου δὲ τοῦ πυρήνος θ' ἀνθήσῃ ποτε τὸ μέλλον τῆς χώρας, οὐχὶ ἐκ τοῦ φλοιοῦ τῶν πόλεων, ὅστις ἐσχηματισθῆ πρὸ των λαόν. Ὁ ἑλληνικός λαός εἶναι βρωμαλίας, μετριόφρων, φιλόξενος, ἀγρός, δίως ἐπιδεικτικῶς μορφώσεως, καὶ οὐδεις ἐξ ὧν ἐγνώρισαν αὐτὸν ἐκ τοῦ πληθῶν ἀμφιβάλλει, ὅτι ὁ λαός οὗτος θὰ καταστή ποτε σπουδαίος ἐν τῇ ἀνατολῇ, ἂν κυβερνηθῇ σωφρόνως.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ.

Αἱ ἐν ταίς Σελ. 117 καὶ 121 εἰκόνες, ἔργα τῆς καλλι- τεχνικῆς γραφίδος τῶν γερμανῶν ζωγράφων Nathanael Sichel καὶ Ed. Schleich ἀπεικονίζουσιν, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, ἢ μὲν Ἰσπανίδα χορευτρίαν, ἀναπαυομένην μετὰ τὴν ἐκτέ- λεισιν τοῦ θεατρικοῦ παιγνιδίου της, ἢ δὲ ὑπὸ τὸν τίτλον „ὄμιχλωδης πρῶτα“ τοπογραφίαν ἐν νεφελώδει πρῶτῆ ὠρα. Μακρὰν τῆς πατρίδος της, ἐν τῇ ζένη τῆς Ἰταλίας γῆ, ὅπου παρέσυρεν αὐτήν ἡ δεσποτικὴ τῶν Ρωμαίων κυριαρχία, εύρισκομένη ἡ ὠραία Ἰσπανίς, ἀναπαύεται ἠσύχως, τὸ δὲ πρόσωπον αὐτῆς ἐκφράζει τὸ ἀμέριμον ἐκαίνο ἠθος, ὅπερ εἶνε ἰδιάζον εἰς τοὺς εὐματαβλήτους χαρακτήρας τῶν λαῶν τῆς μεσημβρίας. Φαίνεται λησμονοῦσα τὰ δευρὰ τοῦ ἐν τῇ ζένη γῆ βίου, τὰς καταπίσεις τῶν Ρωμαίων κατα- κτητῶν της, οἵτινες ἠρέσκοντο νὰ κοσμῶσι τὰς πομπῶδες ἐορτάς των διὰ τῆς λαμπρότητος τῶν κατακτωμένων καὶ ὑποδούλων αὐτοῖς λαῶν. Τὸ μικρὸν τύμπανον ἐφ' οὗ εἶχει ἐναποθεθεῖ τὴν χειρά, εἶνε ἀκριετὸν ὅπως διαλύῃ πᾶν νεφὸς δυσθυμίας. Τὸ ὠραίον τέκνον τῶν ἑσπερίων ὀρέων εἶνε εὐ- τυχῆς ἐν τῇ ἀπομονώσει του, ἐν τῇ ἐρημίᾳ του, διότι τὸ θεριμὸν αἶμα, ὅπερ ῥέει ἐν αὐτῷ, δέν ἀφίρει ἐπὶ πολὺ ἀμα- ταβλήτους τὰς ἐντυπώσεις του καὶ ἀπαλλάσει οὕτω τὴν νεο- ρὰν καρδίαν του ἀπὸ τοῦ πόνου τῆς νοσταλγίας, ἢν τὰ τέκνα τῶν βορείων ὀρέων διαριέστερον αἰσθάνονται καὶ ἐπὶ μακρὸν διατηροῦσιν ἀφθαρτον ἐν αὐτοίς. Ταῦτα ἠθελήσε νὰ ἀπεικονίσι διὰ τῆς πρώτης εἰκόνας ἢ γραφῆς τοῦ ζωγράφου Nathanael Sichel, ὅστις ἀρέσκειται νὰ ζητῆ εἰς τὰς χώρας τῆς μεσημβρίας τὰ πρότυπα τῶν εἰκό-

νων του. — Ἀπλήν τοπογραφίαν παριστᾷ ἡ ἕτέρα εἰκὼν. Ἐν τούτοις ὅποια ποίησις, ὅποια ἰδιάζουσα θεατικότης, ἐπέκτει- νομένη μακρὰν ἐκείθεν μέχρι τοῦ ἀνωτάτου ὀρίζοντος, ὅπου ἀναγράφεται τὸ τελεματώδες ἔδαφος, διαγράφεται διὰ τῶν γραμμῶν τῆς εἰκόνας ταύτης! Μεταξὺ τῶν λοφοειδῶς ἐκ- τεινομένων καλαμώνων λάμπουσιν ὡς ὁ ἀργυρός τὰ ὕδατα τοῦ τελεματος, ἀναμίξ δὲ συμπλέκονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τὰ ἐπὶ τῆς πεδιάδος ὕφουμενα δένδρα. Φθινοπωρινῆς πρῶτας ὄμιχλη καλύπτει τὴν ἐρημίαν καὶ ὁ οὐρανός μετ' ὑπόλευκον χρῶμα διαφάνεται διὰ μέσου τῶν νεφῶν. Ἐν τούτοις εὐκόλωσ δύναται τις νὰ διακρίνῃ ὅτι ταῦτα δέν ὁμοιάζουσι μετὰ τὰ ἀπειλητικὰ ἐκείνα νέφη, ἅτινα προαγγέλλουσι καὶ προκαλοῦσι τὴν βροχήν, ἀλλὰ μετὰ τὰ ἑλαφρά ἐκείνα, τὰ εἰς τὰς πρώτας τοῦ ἡλιοῦ ἀκτῖνας δια- λυόμενα καὶ ἀπογυμνοῦντα μικρὸν κατὰ μικρὸν ἅμα τῇ χα- ραυγῇ τὴν πεδιάδα ἀπὸ τοῦ περιβάλλοντος αὐτὴν ὀμιχλώ- δους τῆς πρῶτας πέπλου. Τὸ λυκαυγὲς ἤδη ὑποφύσκει· ἡ ἔλαφος ἐξῆλθε τοῦ κα- λαμῶνος, ἐξ οὗ καδ' ὀλην τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς ἐξέμ- πεπε πρὸς τὴν πεδιάδα τὰς κραιγῆς της. Ὁ ἀνεμος ψι- θυρίζει ἐλαφρῶς ὑπὸ τὰ φυλλώματα τῶν δένδρων· τὸ νέφος ἤραετο πρὸς τὰ ἀνω ὕψουμενον, ὁ δὲ ἀνατέλλων ἡλιός ῥίπτει τὰς πρώτας ἀμυδράς ἀκτῖνας του διὰ μέσου τῶν νέφους. Τὴν σιγὴν ταύτην παριστᾷ ἡμῖν ὁ καλλιτέχνης διὰ τῆς ῥηθείσης τοπογραφίας του.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

Ὁ διάσχιμος οὐγγρος μουσουργὸς Φράντς Liszt διηγῆθη κατὰ τὴν τελευταίον του ἐν Βιένῃ διατριβὴν τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον. „Πρὸ τινος ὁ Βύλωβ διήθνηνε συναυλίαν τινά. Αἶφνης ἐφθασεν εἰς τὰ ἄτα τοῦ θέρους ὁμοιάζον πρὸς τὸ περὶθύμιον πετρωθῶ. Πλήρης ἀπορίας ἐστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ εἶδεν εἰς τὴν πρώτην τῶν ἑδωίων σειρᾶν, ἀκριβῶς ἀπέναντι του, μίαν κυρίαν κρατούσαν εἰς χεῖρας εὐμέγεδς βιπίδιον καὶ κινούσαν αὐτὸ ἀτακώσως. Ὁ Βύλωβ ἠτέινεν ἀσκραδμηκτῆ τὴν ταρμποσίον, ἥτις ἔμοιζεν ὅτι δέν παρετήρησε τοῦτο. Τέλος ὀργισθείς ἔκλεισε τὸ πρό- αὐτοῦ μουσικόν τελῆος καὶ ἐφώνησε μεγαλοφώνως πρὸς αὐτήν: — Κυρία, ἂν ἦνε ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ κινήτε τὸ βιπίδιόν σας, κάμνετέ το τουλάχισ- στον κατὰ τὸν ῥυθμόν!“

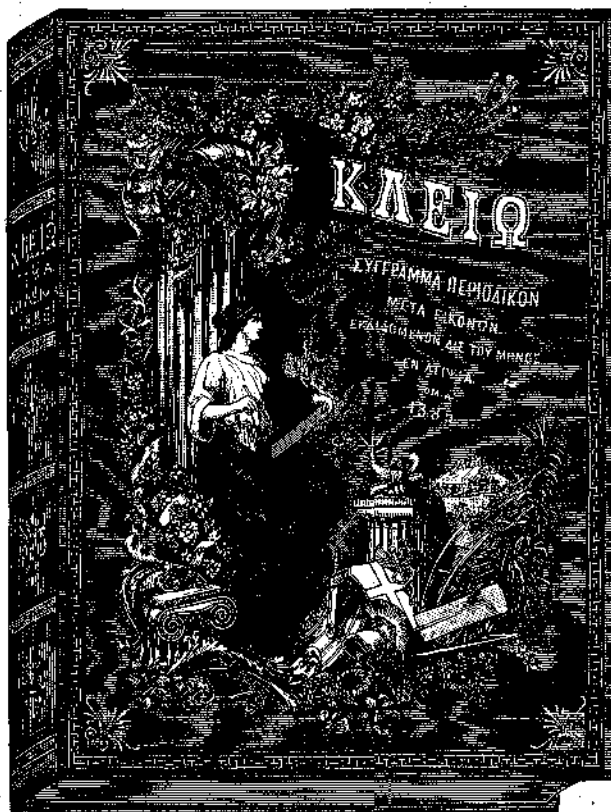
Οὐχὶ μικρὰν αἰσθησιν ἐνεποιήσεν ἐν Λονδίνῳ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ με- ταξὺ τῶν δωρητῶν τῆς ἀρκίως ὑπανδρευθείσης θυγατρὸς τοῦ Γλαδστονως ἀπουσία τοῦ ὀνόματος τῆς Βασιλισσῆς Βικτωρίας. Ἡ ἄνασσα τῆς Μ. Βρε- τανίας ἔχει τὴν συνήθειαν εἰς πᾶσαν νεώνημον, τὴν ὅποιαν ἔτυχε νὰ γνω- ρίσῃ, ν' ἀποστείλῃ κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γάμων της ὡς δῶρον βαρυτίμον ἰνδικὸν περιώμιον· τὸ δῶρον τοῦτο τὴν φορὰν ταύτην παρὰ πᾶσαν προσ- δοκίαν δέν ἐδόθη. Εἰς τοὺς ἀριστοκρατικοὺς κύκλους τοῦ Λονδίνου πολλὰ λέγονται καὶ πολλαχῶς σχολιάζεται ἡ διαγωγή αὐτῆ τῆς Βικτωρίας, ἥτις μάλιστα εἶχε δεχθῆ τὸν Γλαδστονα εἰς ἀρράσιν αὐτὴν τὴν παραμονὴν τῶν γάμων τῆς θυγατρὸς του.

ΠΕΡΙΚΑΛΥΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΕΔΕΜΕΝΟΙ ΤΟΜΟΙ ΤΗΣ „ΚΛΕΙΟΥΣ“.

Κατωτέρω εκτίθενται και πάλιν οι ήδη αναγεγραμμένοι όροι (έν φυλλαδ. 25, σελ. 11 τού Β'. τόμου) δια τήν κτησίαν των περικαλυμμάτων τής Κλειούς, προτάσσομεν δ' ένταύθα σύντομον περιγραφικήν σύστασιν του καλλιτεχνήματος των Καταστημάτων Max Baumbach & Comp. κατά το παρατεθειμένον πιστόν του έξωφύλλου άπεικόνισμα. Η Διεύθυνσις του περιοδικού τούτου ουδέμιαν έφείσθη θυσίας, όπως καταστήσῃ εφάμιλλον τής καλλιτεχνικής τελειότητος τής Κλειούς και τήν έξωτερικήν αυτής περιβολήν, ου μόνον μη ύστερουσαν πλέον των όμοίων γερμανικών, αλλά και σπανίζουσαν επί του παρόντος ένταύθα, όπου και κατά πρώτον προήχθη από τινος ή χρωμολιθογραφική, από διετίας μόλις εφαρμοζομένη και εις τήν βιβλιοδετικήν. Χρυσοποικίλτον και πολύχρωμον το άπεικόνισμα τούτο επί ουρανοχρόου ύφάσματος άναδεικνύεται πλήρες ζωής και χάριτος. Η πορφύρα τής ιστορικής Μούσης, οι κίωνες, τα άλληγορικά σήματα, το παραπέτασμα, τα άνθη, αι απόψεις του κλασικού και συγχρόνου άμα έδάφους συμφέρονται εις επιτυχεστάτην των χρωμάτων άρμονίαν. Το γνωστόν τής Κλειούς έξωφύλλον δέν παρεδόθη εις τας χείρας του τυχόντος τεχνίτου προς διάταξιν τής χρωμογραφίας, άλλ' ό περίφημος σχεδιαστής αυτού έπεστάτησεν εις τήν συμπύκνωσιν και τήν εις έν αναγωγήν των προσόντων έπτά όμοιού σχεδίων, διαγωνισθέντων κατά τα ένταύθα έντιμα και προοδευτικά έξιμα. — Και ως τοιαύτον το περικάλυμμα τούτο καθιστά το ήμέτερον φύλλον προσφεύστατον στόλισμα παντός φιλοκάλου έλληγι-

κού οικου, όπου πρότερον και νυν ίσως ζέναι φαντασιοπληξίαι δέν έμόρφουν, άλλ' εκσκότιζον το καλλιτεχνικόν αισθημα. Ο πρώτος τής Κλειούς τόμος, δεδεμένος δια του πολυχρώμου τούτου περικαλύμματος και όλόχρυσος παρέχει νυν

ως έν καλειδοσκοπίω και πάντα τον έξωτερικόν αυτού πλούτον εις εικόνας λαμπράς και ύλην οικογενειακήν, άποστέλλεται δ' έλεύθερος ταχυδρομικών, μόνου του άσημάντου τελωνίου λογιζομένου εις βάρος του προς έν άποστέλλεται, αντί τής προκαταβολής τριάκοντα (30) φράγκων χρυσών, μόνον δε το περικάλυμμα δια τους έχοντας ήδη τα περυσινά φυλλάδια αντίφράγκ. χρυσών έξ (6).

Οι αιτούντες και προαιτίσαντες ήδη τον περυσινόν τόμον, χωρίς να συναποστείλωσι και το άναγραφόμενον αντίτιμον, δέν θα δυσχεραστηθώσι βεβαίως διότι δέν ανταπεκρίθημεν προς τήν επιθυμίαν των. Αι τρέχουσαι προς εκδοσιν τής Κλειούς μεγάλοι δαπάναι δέν παρέχουσιν ήμίν τήν αναγκαίαν άνεσιν και τόσφ καλήν θέλησιν, ώστε ν' άποστέλλωμεν εις τα τέσσαρα σημεία του όρίζοντος αντί βαρυτάτων ταχυδρομικών τελών

τόμους, ών το αντίτιμον μη προϋπάρχον δέν διευκολύνει τήν επίπονον όσον και πολυέξοδον διεκπεραιώσιν. Προς άποφυγήν παντός άτυχήματος προϋτίμησεν ή Διεύθυνσις ν' άποστέλλη τα δεδεμένα σώματα ήσφαλισμένα, ύφισταμένα και το πρόσθετον τούτου των ασφαλίστρων βάρος. Καθίσταται δε γνωστόν τής φίλοις τής Κλειούς, ότι κατά τον νόμον γίνονται αι μεγάλοι αύται άποστολαί δια τής βραδείας ταχυδρομικής όδοϋ.

ΜΙΚΡΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — κ. Ι. Δ. Τσ. εις Αλεξάνδρειαν. Έπιτολή προηγείται, τα αιτηθέντα άποστάλσαν έγκαιρώς μέσον κ. Π. Σ. — κ. κ. Γ. Π. εις Μανσούραν, Άδ. Α. και Α. Φ. εις Κωνσταντινούπολιν, Π. Σ. εις Αλεξάνδρειαν. Έλήφθησαν και Σας εύχαριστούμεν — κ. Μ. Γ. Σ. εις Μυτιλήνην. Θα γείνη κατά τας οδηγίας Σας. — κ. Ν. Π. Τσ. εις Αθήνα. Έλάβομεν υπό σημείωσιν. — κ. Θ. Β. εις Κωνσταντινούπολιν. Θα Σας γράψωμεν. — κ. κ. Γ. Π. Μ. εις Σβρον, Ν. Β. και Σντρ. εις Θεσσαλονίκην, Α. Κ. εις Ιερουσαλήμ. Έσημειώσαμεν σας παραγγελίας Ύμνων, και θέλωμεν έκτελέσει αυτός με τήν πρώτην εύκαιρίαν. — κ. Κ. Γ. εις

Βραίλαν. Έλήφθη και θα πράξωμεν κατά τας οδηγίας Σας. — κ. Φ. Α. Σ. εις Σμύρνην. Αναμένομεν. — κ. κ. Άδ. Α. εις Κωνσταντινούπολιν. Έσημειώσαμεν τα τής τελευταίας ύμνων. — κ. Ε. Π. εις Κεφαλληνίαν. Έστάλσαν. — κ. κ. Π. Α. Β., Κ. Ι., Μ. Δ. Κ. εις Λονδίον. Προσεχώς λαμβάνετε και τήν συνέχειαν. — κ. Δ. Ζ. εις Βελεσά. Έλάβομεν παρά του ένταύθα κ. Μ. Σ. τα δηλωθέντα και Σας εύχαριστούμεν. — κ. Φ. Α. Σ. εις Σμύρνην. Τους αιτηθέντας αριθμούς θα λάβετε με τόν Άρθ. τούτον. — κ. Ζ. εις Σιάτισταν. Δέν έχομεν νεώτερα Σας. — κ. κ. Κ. Ζ. και Β. Β. εις Αδριανούπολιν. Αναμένομεν άπάντησιν Σας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. — Δεοπίδος Ράγες (μετά εις.). — Περί τής χρήσεως των όμματουαλίων (μετά σχετ. εις.). — Η δυστυχισμένη (συνέχεια), κατά τον Ίβάν Τουργένιεφ. — Το έν Λειψία ταχυδρομείον των έφημερίδων και δερμάτων, μετά τριών εικόνων. — Οι νέοι Έλληνες υπό Έδ. Έγγελ. — Πινακοθήκη, ήτοι έρμηνεία των εικόνων. — Ποιήτα. — Περικαλύμματα και δεδεμένοι τόμοι τής „Κλειούς“. — Μικρά Άλληλογραφία. **ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ.** Ισπανίς χορεύτρια, εικών Nathanael Sichel. — Ομιχλώδης πρωία, εικών Ed. Schleich.

Έκδότης **Η. Α. ΣΥΓΟΥΡΗΣ.**

Τύποις Bär & Hermann, εν Λειψία. — Χάρτις εν τής Neue Papiermanufaktur εν Στρασβούργω. — Μιλάνη Frey & Senig, εν Λειψία.